

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200928

UNIVERSAL
LIBRARY

ಪ್ರಚೋದ ಫಲಶ್ವಕ ಮೂಲೆಯ ಎರಪನೆಯ ಹೂ

ಪ ಕ್ಷಲಾ ಕ್ಷಿ

ಅಮರನಾಣಿ

ಬೆಲೆ: ಹತ್ತು ಅಣಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :
ಪ್ರಬೋಧ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ
ಜಿ. ವಿ. ಭತ್ತ, ಬಿಕ್ಕಪೇಟೆ
ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ

ಅಶ್ರಯದಾತರು :
ಶ್ರೀ|| ಟಿ. ಬಸವಾರಾಧ್ಯರು
ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಚೌಕ
ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ

Checked 1960

ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ ೧೯೪೭

CHECKED 1956

(ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳೂ ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೆ ಸೇರಿವೆ)

ಮುದ್ರಕರು :
ಹೆಚ್. ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯ, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪ್ರೆಸ್
ಕೋಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

ಮುನ್ನುಡಿ

“ಪಕ್ಷಲಾಕ್ಷಿ” ಎಂಬ ಈ ಪುಟ್ಟ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯುವುದು ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷದ ಕೆಲಸ. ಇದನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಂ. ಜಿ. ನಂಜುಂಡಾರಾಧ್ಯರಿಗೂ ನನಗೂ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸ್ನೇಹವಿದೆ. ಅವರು ಕೈಲಾಸವಾಸಿ ಅಭಿನವಕಾಳಿದಾಸ ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಖ್ಯಾತಿ ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಳುವ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯವರಾದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾರಾಜರವರು ಅವರನ್ನು ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿ ಕೃಪೆ ತೋರಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರನು ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದು ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನದ ಮೇಲೆ ಲಂಕಾನಗರದಿಂದ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದಾಗ ಸೀತಾದೇವಿಗೆ ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು ಈ ಕವಿತೆಯ ವಿಷಯ. ಶ್ರೀ|| ಎಂ. ಜಿ. ನಂಜುಂಡಾರಾಧ್ಯರು ಸರಳವಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವ ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ನನ್ನಿಯ ನಾಡಾದ ‘ಕನ್ನಾಡಿ’ನ ವರ್ಣನೆಯು ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿದೆ.

“ಕೊನೆಯುಗುರು ಸೋಂಕಿದೊಡೆ ರಸಮೊಸರಿ ಪರಿಯುತಿಹ

ರಸಬಾಳೆ ಕಬ್ಬಿನಾ ಬೆಳೆಯ ನೋಡು

ತೆಳುಸಿವೆಯೊಳು ಹುದುಗಿ ಪೊಳೆವಮೃತ ಗಟ್ಟಿಯೆನೆ

ರಸಬಾಳೆ ಗೊನೆಸಾಲು ಕಾಣ್ಬದಲ್ಲಿ”

ಎಂಬ ಕಬ್ಬಿನ ವರ್ಣನೆಯೂ,

“ಕುಡಿಯೊಡೆದು ಭಕ್ತಿಲತೆ ಸುಳಿಗಳಿಗಲುಗುವೊಲು

ನಸುಮುಚ್ಚಿ ಕಂಗಳನು ನಲೈಯಿಂದೆ

ತಲೆದೂಗಿ ಮನ್ನಿಸುತೆ ಬಾನ್ದೀರು ಬೇಗದಿಂ

ಮುನ್ನಡೆಯೆ ಮತ್ತಿನನ ದಿಟ್ಟಿಸಿದನು”

ಎಂಬ ಶರಭಂಗಮುನಿವರನ ವರ್ಣನೆಯೂ, ಮತ್ತು

“ಚಾಚಿ ನೀಳ್ಕೋಳುಗಳ ಭೂವಧುವನೆದೆಗವಚಿ
 ಮುದ್ದಿಸುವ ನಲ್ಲನೊಲು ಮುಗಿಲಮುಟ್ಟಿ
 ಕಾಂಬುದದೊ ! ದೂರದಲಿ ಗೌರಿಗುರು ಶಿಖರಮದು
 ಈ ನಾಡ ಸ್ವಟಿಕಮಣಿಮುಕುಟದಂತೆ”

ಎಂಬ ಗೌರಿಗುರುವಾದ ಹಿಮವತ್ಸರ್ವತ ಮುಂತಾದ ವರ್ಣನೆಗಳು ಬಹಳ
 ಚೆನ್ನಾಗಿವೆ. ಅತ್ತೆಯರು,

“ಪತಿಭಕ್ತಿ ವ್ರತಖಡ್ಗಧಾರೆಯಿಂ ಖಳನಳಿಯೆ
 ಸತಿಕುಲದ ಚಿರಕೀರ್ತಿ ಬೆಳಗಿಸಿರುವೆ”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ ಕಂಬನಿಯನ್ನೊರಸಿ ನಲಿದುದನ್ನೂ,
 ಸೀತಾದೇವಿಯು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮಡದಿಯಾದ ಊರ್ಮಿಳಾದೇವಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೈಸಿ

“ಪದಿನಾಲ್ಕು ಬರಿಸಗಳು ಪತಿಭಕ್ತಿಯೋಗದಲಿ
 ತನುತೆತ್ತ ಚಿರತಪಸ್ವಿನಿಯು ನೀನು
 ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದ ಬಲದೆ ನನ್ನ ಬಂಧವಿಮುಕ್ತಿ
 ನಿನ್ನ ಸಿದ್ಧಿಯೊಳಾನು ಶುದ್ಧಳಾದೆ”

ಎಂಬುದನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಸಹೃದಯರ ಮನಸ್ಸು ನಲಿಯುವುದು.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಆರಾಧ್ಯರು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು
 ಇತೋಪ್ಯುಧಿಕವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಸೇವೆ ಮಾಡಲೆಂದು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ
 ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು
 ತಾ|| ೮-೩-೧೯೪೭ }

ಸಿ. ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ.

ನನ್ನ ನುಡಿ

ಕಾಳಿದಾಸನ ಕಾವ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಹೊಂಬಿಸಿಲು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಂಬಿಸಿ ಕಾವ್ಯಾನುರಾಗ ಕುಡಿಯಿಟ್ಟಿತು. ಪುರಾಣ ರಾವನಾಯಣದ ಭರತ ಖಂಡದ ದೃಶ್ಯ ಕಣ್ಣ ಮುಂದೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ರಾಘವನ ಅಂದಿನ ನಚ್ಚಿನ ನಾಡು ಕಂನಾಡಿನ ಚಿರನೂತನ ಪ್ರಕೃತಿಸೌಂದರ್ಯ, ಅವನ ದುಃಖ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಸ್ನೇಹದ ಸೇತುವೆ ಕೋದು ನಲ್ಮೆಯ ನೆಲೆಗಾಣಿಸಿದ ಕಂನಾಡಿಗರ ಹೃದಯದೌದಾರ್ಯಗಳು ಮನಮಿಡಿದು ನುಡಿಸಿದವು. ಕೃತಿ ಕೆರಿದು, ಬಯಕೆ ಹಿರಿದು.

ಇಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವ ಕಂನಾಡು ಗೋದೆ ಕಾವೇರಿಯರ ನಡುವಿನ ಅಂಗೈಯಗಲದ ಹೊಲಬಲ್ಲ. ಅದು “ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯಿಂ ವಿಂಧ್ಯೈವರೆಗೆ ” ಹೆಬ್ಬಿದ್ದ ಹೆಬ್ಬಯಲು. ಶ್ರೀರಾಮನು ದಂಡಕವನ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದುದೊಂದೇ ಒಂದು ಪ್ರಬಲ ಚಕ್ರಾಧಿಸತ್ಯ. ವಾಲಿ-ಸುಗ್ರೀವರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ. ಮೊನ್ನಿನವರೆಗಿನ ಕರ್ಣಾಟ ರಾಜಧಾನಿಯೆನಿಸಿದ್ದ ಹಂಪೆ (ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆ) ಅಂದಿನ ರಾಜಧಾನಿ. ಈ ನಾಡಿನ ಜನತೆಯ ಉಚ್ಚ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಆದಿಕಾವ್ಯ ನಿರ್ದರ್ಶನ. ಪರದಾರಾಪಹಾರವನ್ನು ಪರಮಪಾತಕವೆಂದು ಬಗೆದು ಅಸಹಾಯರಿಗೆ ನೆರವಾಗುವುದು ಅವರ ಆದರ್ಶ. “ ಕಲಿತನದೆ ಕಾಂತಿಯಲಿ ಚಾಗಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ” ಅಗ್ರಗಾಮಿಗಳಾದ ಒಂದು ಜನಾಂಗವನ್ನು ಕಪಿಗಳೆಂದು ಕರೆದುದು, ಬಗೆದುದು ನಮ್ಮ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ.

ಕನ್ನಡಿಗರ ಎದೆಯೊಲವಿನಲ್ಲಿ ನಲಿದ ರಾಘವನು ಹಲವು ದಿನ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಸಂಚರಿಸಿದ ನೆಲೆಗಳ ಐತಿಹ್ಯಗಳಿಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಕೃತಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ.

ಆದಿಕವಿಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಪರಿವಾಣ - ಪರಿಣಾಮಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಣುವೆನಿಸಿದರೂ ಇದು, ತನ್ನ ಇತಿ ಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ-ರಾವನಾಯಣದ ಮೇಲೆ ಒಂದು

ವಿಲಕ್ಷಣ 'ಕ್ಷ' ಕಿರಣದ ಕಿರುನೋಟವನ್ನು ಬೀರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆಯೆಂಬುದು ಸಹೃದಯರಿಗೆ ವೇದ್ಯವಾದೀತು.

ಕೃತಿ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಅದರಿಸಿ ಮುನ್ನುಡಿಯ ಕಳಶವಿಟ್ಟು ಸಿಂಗರಿಸಿದ ಹಿರಿಮೆ ಹಿರಿಯರದು. ಮುಂಬರುವ ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯನವರ ಕೃಪೆ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ದೊರೆತುದು ಕೃತಿಯ ಭಾಗ್ಯ.

ಪ್ರಬೋಧ ಪುಸ್ತಕವಾಲೆ, ಪ್ರಕಟನೆಯ ಹೊಣೆಹೊತ್ತು ನೆರವಿತ್ತುದು ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ತರದ ಗ್ರಂಥಪ್ರಕಾಶನವೂ ಅದರ ಗುರಿಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯ ಪ್ರಕಟನೆ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯು ಪೋಷಕರಾಗಿ ಧನ ಸಹಾಯಮಾಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಿತ್ತ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಟಿ. ಬಸವರಾಧ್ಯರ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ನೆನೆಯದೆ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಮುಗಿಯದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಇತೋಪ್ಯತಿಶಯ ವಾದ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಾದಿ ಸಕಲ ಸಂವತ್ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ದಯೆಪಾಲಿಸ ಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೃತಿ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ಗೆಳೆಯರಿಗೂ, ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನ ಮಾಲೀಕರಿಗೂ ನಾನು ಋಣಿ.

ಸರ್ವಜಿತ್ ಸ|| ಯುಗಾದಿ }
೨೩-೩-೧೯೪೭

ಮ. ಗಂ. ನಂಜುಂಡಾರಾಧ್ಯ

ಅಮರನ ಒಸಗೆ

ಎನ್ನ ಕಾವ್ಯೋನ್ನಾದಕಂತರಾಶ್ಚೈಯುಮಾಗ
ಭಾವೋನ್ನತಿಯ ಹೃದಯವೀಣೆ ನುಡಿಸಿ ;
ಶೂನ್ಯ ಕಿದಿರಾಂತಿಸೆವ ಮನ್ಮನೋರಾಗಣಿಗೆ
ಭವ್ಯಸುಂದರಿಗಮರ ಕಾವ್ಯದೊಸಗೆ.

ಪರಿವಿಡಿ

೧.	ಮುನ್ನುಡಿ	iii
೨.	ನನ್ನ ನುಡಿ	v
೩.	ಅಮರನ ಒಸಗೆ	vii
೪.	ಪರಿವಿಡಿ	ix
೫.	ಕಡಲು	೧
೬.	ಕಡಲದಡ	೨
೭.	ವಿನಾನಾವತರಣಿ	೩
೮.	ಕಂನಾಡು	೪
೯.	ಪಂಚವಟಿ	೧೫
೧೦.	ಜನಸ್ಥಾನ	೧೮
೧೧.	ಅಗಸ್ತ್ಯಾಶ್ರಮ	೨೧
೧೨.	ಶಾತಕರ್ಣಿ ಋಷ್ಯಾಶ್ರಮ	೨೧
೧೩.	ಸುತೀಕ್ಷ್ಣ ಋಷ್ಯಾಶ್ರಮ	೨೨
೧೪.	ಶರಭಂಗ ಋಷ್ಯಾಶ್ರಮ	೨೨
೧೫.	ವಿಂಧ್ಯಾಟವಿ	೨೩
೧೬.	ಗೌರೀಗುರು ಶಿಖರ	೨೩
೧೭.	ಅತ್ರಿಮುನಿ ಆಶ್ರಮ	೨೪
೧೮.	ಚಿತ್ರಕೂಟ	೨೪
೧೯.	ಮಂದಾಕಿನೀ	೨೫
೨೦.	ಶೃಂಗಬೇರಪುರ	೨೬
೨೧.	ಸರಯೂ	೨೬
೨೨.	ಭರತಾಗಮನ	೨೬
೨೩.	ಬಂಧು ಸವಾಗಮ	೨೮
೨೪.	ರಾಮರಾಜ್ಯ	೩೨
೨೫.	ಶಬ್ದ ಕೋಶ	೩೩

ಪ ಕ್ಷೇ ಲಾ ಕ್ಷಿ

ಪ ಕ್ಷಲಾ ಕ್ಷಿ

೧

ವಾವನಕೆ ಪಾವನೆಯ ಪೀಪೂತೆ ಜಾನಕಿಯ
ನೊಲವಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿ ರಾವಣಾರಿ ;
ಲಂಕಾಧಿಪತ್ಯಮಂ ನುತವಿಭೀಷಣಗಿತ್ತು
ಕನ್ನಡವೀರ ಕವಿಸೇನೆ ವರಸು.

೨

ಸುರನಿಕರ ನಲವಿಂದೆ ಪೂಮಳೆಯ ಸುರಿಸುತರೆ
ರಾಘವನು ಬಾನ್ದೀರನೇರಿ ಮುದದೆ ;
ಮುಗಿಲ ಮಾರ್ಗದೆ ನಿಂದು ಮುನ್ನೀರ ಸುಟ್ಟಿಸುತೆ
ವೈದೇಹಿಗಿಂತೆಂದನೊಲವಿನಿದೆ.

ಕಡಲು

೩

ಕಿರುತಾರೆ ಮಿನುಗುತಿಹ ತಿಳಿನೀಲಿಯಾಗಸವು
ಬೇರಾದ ತೆರನಂತೆ ಛಾಯೆಪಡದೆ ;
ನೊರಿಯುಂಡೆ ಕಡಲಿಂದು ನೇತುವಿಂ ಬೇರಾಗಿ
ರಾಜಿಪುದು ಮಲಯಾದ್ರಿವರೆಗೆ, ದೇವಿ !

೪

ರವಿಕಿರಣವಿನಿಂದೆ ನೀರಬಸಿರಾಂಪುದೊ
ಮಣಿಗಣದ ಧನಿಕನಿವ ಮರೆವುದೆಂತು ?
ಇವನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಶಶಿ ತಮವಳಿಸಿ ಬೆಳಗುವನು
ಬಡಬಾಗ್ನಿ ಬಸಿರೊಳೇ ಬೇಯುತಿಹುದು.

೫

ಹರನಂತೆ ಬಹುರೂಪದಳೆವುದೀ ನೀರಧಿಯು
 ನಾಲ್ಕೆ ಸೆಗೆ ಪರಿವುದನು ಬಣ್ಣ ಸುವರೆ ?
 ಲೋಕಗಳ ಸಂಹರಿಸಿ ಹರಿ ತನ್ನೊಳಳವಡಿಸಿ
 ಕಲ್ಪಾಂತದೊಳು ಮಲಗಿ ಸುಖಿಸನ್ನಿಲ್ಲ.

೬

ಸುರಪ ಗರಿ ಕಡಿನಂದು ಗಿರಿನಿಕರ ಮೊರೆವೊಗಲು
 ಶರಣಿತ್ತ ಮಹಿತನಿನ, ಮಹಿತಚರಿತೆ !
 ಪಾತಾಳದಿಂದೆತ್ತಿ ಹರಿಸರಿಸಿದಿಳೆವಧುಗೆ
 ಈ ನೀರೆ ಮದುವೆಯಾ ವರದೆಯಾಯ್ತು.

೭

ತೊರೆವೆಣ್ಣಳಲೆ ದುಟೆಯ ನಲವಿಂದೆ ಸವಿಯುತ್ತಿ
 ತನ್ನಧರವೀಂಟಿಸುವ ಚಮರನಿನನು ;
 ನದಿಮೊಗದ ಜೀವಿಗಳ ಕಬಳಿಸುವ ಭರದೊಳಗೆ
 ತಿಮಿ ಶಿರದಿ ಚೆಮ್ಮುವಾ ಧಾರೆ ನೋಡು.

೮

ನಿನ್ನ ತುಟೆಗೆಣೆಯಪ್ಪ ಪವಳದಾ ಕುಡಿಗಳೊಳು
 ಶಂಖ ನಸು ನುಸುಳುತಿಹ ಸೊಗಸ ನೋಡು ;
 ನೀರ್ಗುಡಿಯ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಸುಳಿಯೊಳಗೆ ಸುತ್ತುತಿಹ
 ಮುಗಿಲು ಜಲಮಧನನನು ನೆನಪಿಸುವುದು.

ಕಡಲ ದಡ

೯

ಸಿರಿಹೊಂಗೆ ತಾಳೆಯಾ ತರುರಾಜಿನೀಲಿಯೊಲು
 ಮೆರೆಯುತಿಹ ಕಡಲದಡವಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ;
 ಚಕ್ರದಂಚಿಗೆ ಬಗಿದ ಕಾರ್ಬೊನ್ನ ಪಟ್ಟಿಯೊಲು
 ರಾಜಿವುದು ಕರ್ಪಿನಿಂದಿಂದುವದನೆ !

೧೦

ನಿನ್ನ ತುಟಿಗಾಶಿಸುತೆ ಸಿಂಗರವು ತಡವೆಂದು
ತವಕಪಡುವೆನ್ನೆ ದೆಯ ನೋವನರಿದು ;
ಕೇದಗೆಯ ಧೂಲಿಯಿಂದೊಯ್ಯನೆ ತರುವನಿಲ
ನಿನ್ನ ಮುಖಮಂಡನವ ಗೈವನೇನೋ !

೧೧

ಫಲಭರದೆ ಬಾಗಿದೀ ಯಡಕೆತೋಟಗಳಿಂದೆ
ಮರಳಿನೊಳು ಕೆದರಿರುವ ಮುತ್ತಿನಿಂದೆ ;
ಮೆರೆಯುತ್ತಿಹ ದಡವೆಡೆಗೆ ಬೇಗದಿಂ ಬಾನ್ನೇರ
ನಡರಿ ನಾವೈತರುವ ಬೆಡಗ ನೋಡು.

ವಿಮಾನಾವತರಣ

೧೨

ಸುರಸರಣಿಯಿಂದೊರ್ಮೆ ಮುಗಿಲೆಡೆಯೊಳೋರೋರ್ಮೆ
ಖಗಪಥದೊಳೊರ್ಮೆಯಿರಾ ಕುಸುಮಯಾನ ;
ನನ್ನ ಮನವೆಂತಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರೆ ಸುಳಿಗಾಳಿ
ನಿನ್ನ ಮೊಗ ಬೆವರ್ವನಿಯ ಬತ್ತಿಸುವುದು.

೧೩

ಕಿಟಕಿಯೊಳು ನೀಂ ಮುದದೆ ಕೈಚಾಚಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರೆ
ಮುಂಗೈಗೆ ಮಿಂಚಿನೆಳೆ ಬಳೆಯ ದೊಡಿಸಿ ;
ಕಡುಗೋಪಿ ನೀನೆಂದು ಹೆದರಿ ಯೊಡವೆಯನಿತ್ತು
ಗೌರವಿಸಿ ಕಳುವುತ್ತಿಹ ಮುಗಿಲ ನೋಡು.

೧೪

ಕಡಲಿನಿಂ ಕಾಡುನೆಲವೋಡುವುವೊ ತಾವೆನಲು
ತೋರುತಿವೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಲೆಮಗೆ ;
ವನರಾಜಿ ಸೋಜಿಗವ ತೋರ್ಪುದೆನೆ ದಿವಯಾನ
ಕೆಳಕೆಳಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿಹ ಸೊಬಗ ನೋಡು.

೧೫

ಗಿರಿಶಿಖರದೆಡೆಯಿಂದ ತಿರೆಯು ಕೆಳಗಿಳಿವುದೆನೆ
 ಋಡದಿಂದ ಮೇಲೊಗೆವುದೆನೆ ತರುಗಳು ;
 ಬತ್ತಿದೊಲು ಕಾಣುವೀ ಹೊಳೆ ವೃಕ್ಷವಾಗುತ್ತಿದೆ
 ಬುವಿಯೆದ್ದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತರುವ ತೆರದೆ.

೧೬

ಹಿಮಗಿರಿಯ ಸಾಲಿನಿಂ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿವರೆ -
 ಗೆಸೆಯುವಾ ಮೂದೆಸೆಯ ಕಡಲ ದಡದೆ ;
 ಮೂಡ ಪಡು ಶೈಲವನಮಾಲೆಯಿಂ ಭಾರತವು
 ಬಿಗಿದ ಬಿಲ್ಲನು ಹೋಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿಹುದು.

ಕಂನಾಡು

೧೭

ಭಾರತದ ಹೃದಯಮೆನೆ ರಾಜಿಪುದು ಸಿರಿಬನವು
 ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯಿಂ ವಿಂಧ್ಯವರೆಗೆ ;
 ಕಣ್ಣೆಡೆ ವಾಗ್ಗಿರುವ ಕರುನಾಡ ಸೋಜಿಗವ
 ಕಣ್ಣಿನೆಯೆ ನೋಡಿದು, ಕಮಲನಯನೆ !

೧೮

ನಿನ್ನ ನಾನರಸುತಲಿ ಬನಬನದೆ ನೋಡಿದೀ
 ಕರ್ನಾಟ ಮಧುರ ವನದೃಶ್ಯಗಳನು ;
 ಗುರುತಿಸುತೆ ತೋರುವೆನು ಪರಿಕಿಷ್ಕ ಮನದನ್ನೆ
 ಸಗ್ಗಿಗರ ಸದನಮಿದು ಸೊಗದ ಸುಗ್ಗಿ.

೧೯

ಭೂರಮೆಯ ಮುಕುಟಮೆನೆ ರಾಜಿಸುವ ನೀಲಗಿರಿ
 ಏನಸಾಲು ಕವಲೊಡೆದು ಬಡಗಣೆಡೆಗೆ ;
 ಎಡೆಬಿಡದೆ ನಡೆದಿಹುದು ಭಾರತಿಯು ಧರಿಸಿರುವ
 ಪಚ್ಚಿ ಯೇಕಾವಳಿಯ ಮಾಲೆಯಂತೆ.

೨೦

ಮುಗಿಲ ಮುದ್ದಿಸ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಶಿಖರದಿಂ ಪರಿದು
ಮಹಿಷಮಂಡಲ ಬುವಿಯ ನನೆಸಿ ಮುಂದೆ ;
ಕನ್ನಡ ಪೊಲಗಳೊಳು ಚಿನ್ನದಾ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಸಿ
ಕಾವೇರಿ ಕಡಲ ಬಳಿ ಸಾರ್ವಳಲ್ಲಿ.

೨೧

ಮಲೆನಾಡ ಕಾಡೊಳಗೆ ಚಿಗುರಿದಿದ ಗಿಡಗಳನು
ಕುಸುಮಿಸಿದ ಲತೆಗಳಿವು ತಬ್ಬಿ ಮುದದೆ ;
ಸುಳಿಗಾಳಿಯಿಂದಲುಗಿ ಮುಂಗುಡಿಯ ತುಟಿಯಿಂದೆ
ಮುದ್ದಿಪುದ ನೋಡಿ ಮನವರಳಿತೆನಗೆ.

೨೨

ಮಹಿಷಗಿರಿಶಿರದೊಳಗೆ ಕೊಳದಬಳಿ ನೆಲೆಸಿರುವ
ಚಾಮುಂಡಿಕಾಂಬೆಯಾ ಗುಡಿಯ ನೋಡು ;
ಕವಲೊಡೆದ ಕಾವೇರಿ ತೋಳಿಂದೆ ತಬ್ಬಿತಿರೆ
ಮಿರುಗುತಿದೆ ಶ್ರೀರಂಗಪುರವು ಮುದದೆ.

೨೩

ಕಾವೇರಿ ತಂಗಿ ಬಹು ಸುಂದರಿಯು ಕನ್ನಡಿತಿ
ಮನದನ್ನೆ ಕಪಿನಿಯನು ವರಿಸಿಯವಳ ;
ವರಭಕ್ತಿಗೊಲಿದಮರ ಕೈಲಾಸ ಮರೆದೆಸೆವ
ನಂಜುಗೊರಲನ ಸದನ ಮೆರೆವುದಲ್ಲಿ.

೨೪

ನಮಗಂದು ವಿಯಾ ಜಲಮಿಲ್ಲಿಂದು ಸೌಮಿತ್ರಿ
ಧನುಷ್ಕೋಟಿಯಿಂದ ದೇವಗಂಗೆ ಬರಿಸಿ
ಚುಂಚಿನಿಂ ಕಟ್ಟೆಯನು ಹಣೆದು ನಿಲಿಸಿದ ನೆಲೆಯು
ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ತೀರ್ಥಮಿದೆ ದಿವ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ.

೨೫

ಕನ್ನಡ ಸೊಬಗುಂಡು ಸಂತಸದೆ ಶಿವಶಿರವ
ತೂಗುತಿರೆ ಮಂಡೆನೀರ್ತುಳುಕಿ ಬೀಳೆ ;
ಸಿಡಿಲು ಮಿಂಚುಗಳಿಂದೆ ತೊಳಗುತಿಹ ಕಾರ್ಮುಗಿಲ
ಶಿವಸಮುದ್ರವ ನೋಡು ಮೊರೆವುದಲ್ಲಿ.

೨೬

ಬೆಳ್ಳೊಳದ ತೀರದಲಿ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ಮಂಡೆಯಲಿ
ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿರುವ ಕೋಡುಗಲ್ಲು ;
ಸುಖದುಃಖಗಳ ಸಹಿಸಿ ನಿಂದಿರುವ ಶ್ರಮಣನೊಲು
ಮೊಗವೆತ್ತಿ ನೋಡುತಿದೆ, ಕಾತರಾಕ್ಷಿ !

೨೭

ಮೂಡಲಿಂ ಬಸವನೊಲು ಪಡುವಲಿಂ ಪಾವಿನೊಲು
ತೆಂಕಲಿಂ ಬೆನಕನೆನೆ ಬಡಗಲಿಂದೆ ;
ಶಿವಲಿಂಗ ಮೆಂಬಂತೆ ಕಾಣುವೀಕ್ಷೇತ್ರಮಿದು
ಶಿವಗಂಗೆ ಪೆಸರಿದೆ ಬೆಳಗುತಿಹುದು.

೨೮

ರಾಮಗಿರಿ ಕೆಲದೊಳಗೆ ಸಿದ್ಧಿಗಳ ಸದನಮೆನೆ
ಗೌತಮನು ನೆಲೆಸಿರುವ ಸಿದ್ಧಿಗಂಗೆ ;
ಪನ್ನೆರಡು ಬರಿಸದಾ ಬರದಲ್ಲಿ ಜೀವರಿಗೆ
ಅನ್ನದಾಸೋಹಸುರಥೇನುವಿದುವೆ.

೨೯

ಮಲಗಿರುವ ಬಸವನೊಲು ಗಿರಿಯೊಂದು ದೂರದಲಿ
ಕರ್ಣಾಟಶಿಖರಮೆನೆ ಕಾಣ್ಬುದಲ್ಲಿ ;
ಮೆರೆವಮೃತ ಸರದಿಂದೆ ಬೆಳಗುತಿಹ ನಂದಿಗಿರಿ
ನಂದನೋದ್ಯಾನ ಸಿರಿಸದನದಂತೆ.

೩೦

ವನವಧುವು ಸಿಡಿದಿರುವ, ಪಚ್ಚಿ ಚೌಕಟ್ಟಿನಿಂ
ಬಿಗಿದೆಸೆನ ಮಣಿಮುಕುರಮೆಂಬ ತೆರದೆ ;
ಅಂಚಿನಲಿ ಬಿಂಬಿಸಿರೆ ಪಸುರು ಪೊದೆಗಳ ಸಾಲು
ತಿಳಿನೀರಿನಿಂ ಪೊಳೆವ ಕೊಳವ ನೋಡು.

೩೧

ಅಜಕಮಂಡಲವೆನ್ನ ಶರಹತಿಯ ಬಿರುಸಿದೆ
ತುಳುಕಿ ಜಲ ದಿವದಿಂದೆ ನೆಲನ ಸಾರ್ದು ;
ನೂರಾರು ಬಾರು ಕೆಳಗುಕ್ಕಿ ನಾಲ್ಕೆಸಳಾಗಿ
ಶರವತಿಯ ಜಲಪಾತ ಮೊರೆವುದಲ್ಲಿ.

೩೨

ಮಲೆನಾಡ ಮಡಲಿನಲಿ ಮಂಜುಳೋದ್ಯಾನದಲಿ
ಧರ್ಮಸ್ಥಲದೊಡೆಯನೀ ಮಂಜುನಾಥ ;
ಜಗದ ಹೆಗ್ಗಡೆ ದೇವ ನೆಲೆಸಿದೀ ಬುವಿಸಗ್ಗ
ಜನದಳಲಗೊಂಬ ಚಿರಶಾಂತಿದಾತ.

೩೩

ಪಡುಗಡಲ ಸೆರಗಿನಲಿ ಗೋಕರ್ಣ ಪೀಠದಲಿ
ರಾಜಿಸುವ ಮಹಬಲೇಶ್ವರನ ಕ್ಷೇತ್ರ ;
ರಾವಣನ ವರಭಕ್ತಿಗೊಲಿದು ಶಿವ ನೆಲೆಸಿರುವ
ಬುವಿಯ ಕೈಲಾಸಮನೆ ತೋರ್ಪುದಿಲ್ಲಿ.

೩೪

ಮುಂದೆ ಕಾಂಬುದು ನೋಡು ಮಾಲ್ಯವಂತದ ತಿಖರ
ಬಾನ್ದೆಯ ಕೆರೆಯುತ್ತೆ ನೀರ ಸುರಿಸಿ ;
ನಿನ್ನಗಲಿನಿಂದಾನು ಕಂಬನಿಯ ಸುರಿಸುತೆರೆ
ಸಹಕರಿಸಿ ದುಗುಡಕರೆಭಾಗಿಯಾಯ್ತು.

೩೫

ಸುರಹೊನ್ನೆ ತರುಗಳಿಂ ಸೌರಭವನಾಂತೆಸೆವ
ಮಾಲ್ಯವಂತದ ಶಿಖರದೆಡೆಯ ಸಾರ್ಧ ;
ಪೊಸ ಮುಗಿಲ ನೀಲಿಮೆಯು ಕಣ್ಣೆಡ್ಡೆವಾಗಹುದು
ಸಾರಿದನು ಬಣ್ಣಿಪೊಡೆ ದುಗುಡವಲ್ತೆ !

೩೬

ಗಂಗೆಯನು ಕಡೆಗೆಯ್ವ ತುಂಗೆಯಾ ದಡದಲ್ಲಿ
ಪಂಪೆಯರಸನ ನೋಟ ಹೇಮಕೂಟ ,
ಮಾತಂಗ ಗಿರಿತಡೆಯ ತಿರುಗಣೆಯ ಜಲದಲ್ಲಿ
ಸಾರಸಂಗಳ ಮಧುರ ಸರಸದಾಟ.

೩೭

ಸುರಪುರವನಣರಿಸುವ ಸಿರಿಸದನದಂತೆಸೆವ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆ ಕರ್ಣಾಟರಾಜಧಾನಿ ;
ಸ್ಥಟಕ ಶಿಲೆ ಸೌಧಗಳು ರವಿ ಶಶಿಯ ಶಾಲೆಗಳು
ಮಣಿಮುಕುರ ಮಿಸುನಿಯಿಂ ಮಿರುಗುತಿಹವು.

೩೮

ಚೆಂದುಟೆಯ ಚನ್ನೆಯರು ಕನ್ನಡವ ರನ್ನೆಯರು
ಮೊಗವೆತ್ತಿ ನೋಡುವರು ಮುಗುದೆ ನಿನ್ನ ;
ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಮುದದೆ ಮುತ್ತಿನಾರತಿ ವಿಡಿದು
ಶೋಭಾನ ಪಾಡುತಲಿ ನಲಿವರಲ್ಲಿ.

೩೯

ಮನದನ್ನೆ ಮುನ್ನೋಡು ಶಶಿಮಣಿಯ ಸೌಧದಲಿ
ಕನ್ನಡ ಸಮ್ರಾಜ್ಞಿ ದೇವಿ ತಾರೆ,
ಅರಿಸಿನಾ ಕುಂಕುಮವ ಫಲಪುಷ್ಪದುಡುಗೊರೆಯ
ಕರವಿಡಿದು ರುಮೆಯೊಡನೆ ಕಾಯ್ವಳಲ್ಲಿ.

೪೦

ಅರ್ಧ ಭಾರತಬುವಿಯ ಸವ್ರಾಟ ಸುಗ್ರೀವ
 ಏಕಾಂಗವೀರ ಪಟುಭಟರಿಗೊಡೆಯ ;
 ' ಸುಗ್ರೀವನಾಜ್ಞೆ 'ಯೆನೆ ದಂಡಧರನಾಜ್ಞೆಗಿಂ
 ಮಿಗಿಲೆನಲು ದರ್ಪದಿಂದಾಳ್ವನಿಲ್ಲಿ.

೪೧

ಹೊಲಗಳೊಳು ಕಳೆಕೇಳ್ವ ಹಳ್ಳಿಯಾ ಲಲನೆಯರು
 ರಾಘವನ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಗೀತೆಗಳನು ,
 ಒಕ್ಕೊರಲ ನುಣ್ಣಿನಿಯ ರಾಗದಲಿ ಹಾಡುವುದ
 ಲಾಲಿಸೌ ಮನಸಾರೆ, ನಾನಶೀಲೆ !

೪೨

ಹೊಲದ ದಿಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನಲ್ಲಿ
 ದನಕಾಯ್ವ ಹಸುಳಿಯರು ಹರ್ಷದಿಂದೆ,
 ರಾಮ - ರಾವಣರಂತೆ ವೇಷಗಳ ಧರಿಸುತ್ತಲಿ
 ಕದನದಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬೆಡಗ ನೋಡು.

೪೩

ಪರಸತಿಯ ಕಾಮಿಸಿದ ಪಾಪಿಯನು ತುಂಡರಿಸೆ
 ಕನ್ನಡ ಪಶುವಕ್ಷಿ ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲ,
 ಒಕ್ಕೊಟದಿಂ ನಡೆವ ಒಕ್ಕೊರಲ ಜಯಘೋಷ
 ವಭಿನಯಿಸ ಗೋಪಾಲ ಲೀಲೆ ನೋಡು.

೪೪

ಕೊನೆಯುಗುರು ಸೋಂಕಿದೊಡೆ ರಸಮೊಸರಿ ಪರಿಯುತಿಹ
 ರಸದಾಳೆ ಕಬ್ಬಿನಾ ಬೆಳೆಯ ನೋಡು ;
 ತೆಳುಸಿವ್ವೆ ಹೊದಿಕೆಯೊಳು ಪೊಳೆವಮೃತ ಗಟ್ಟಿಯೆನೆ
 ರಸಬಾಳೆಗೊನೆ ಸಾಲು ಕಾಣ್ಬುದಲ್ಲಿ

೪೫

ಮನುಜತೆಯ ತೊಡೆದಮರಪದವೀಯೆ ತಲೆಯೊಳಗೆ.
 ನೆಲಸೋಂಕಿಸದೆ ' ಗಂಗೆಪಾಣಿ ' ಪೊತ್ತು ;
 ಪಗಲಿರುಳು ಕಾದಿರುವ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷರ ತೆರದೆ
 ಮೆರೆಯುತಿಹ ಚೆಂದೆಂಗು ಸಿರಿಯ ನೋಡು.

೪೬

ಸಜ್ಜನರ ನುಡಿಯಂತೆ ಹೆಜ್ಜೆನ ಸವಿಯಂತೆ
 ಒಳಹೊರಗೆ ಸ್ಫುರಿಸುವಾ ರಸದೊರೆಯನೆ ;
 ಬಾಯಿನ್ನಾರನೊಸರಿಸುವ ತನಿದ್ರಾಕ್ಷೆ ಗೊಂಚಲಿಂ
 ಬೆಳಗುತಿಹ ನಾಡಿದುವೆ ಸೊಗದ ಬೀಡು.

೪೭

ಕಾಲಿಂದ ತಲೆತನಕ ಕಿವಿ ಕೈಗಳಲಿ ತೊನೆವ
 ಸಿಂಗರದ ಲಂಬಾಣಿ ಲಲನೆಯಂತೆ ;
 ಬುಡದಿಂದ ತುದಿವರೆಗೆ ನೂರಾರು ಕೊಂಬೆಯಲಿ
 ಫಲಭರದೆ ತೂಗುತಿಹ ಹಲಸ ನೋಡು.

೪೮

ಸುಳಿಗಾಳಿಗಲುಗುತಿಹ ಬಿಳಿ ವೀಳ್ಯದೆಲೆ ನೋಟ
 ಮುಗಿಲ ಕೆಣಕುವ ತುದಿಯ ಅಡಕೆ ತೋಟ ;
 ಎಲಕ್ಕಿ ಮೆಣಸುಗಳು ಫಲಿಸುತಿಹ ತಾಣಕಿದೊ
 ಫಲತರುಗಳಾದರದೆ ಕರೆಯುತಿಹವು.

೪೯

ಮುತ್ತುಗಳ ಗೊಂಚಲೆನೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿರುವ
 ತೆನೆ ಬಿಟ್ಟ ಬಿಳಿ ಜೋಳ ಪೊಲಗಳಲ್ಲಿ ;
 ಗಿಳಿ ನವಿಲು ಗೊರವಂಕ ಕಾಜಾಣ ಕೋಗಿಲೆಯು
 ನಲ್ವಕ್ಕಿ ಕಲರವವು ಕರೆವುದಿಲ್ಲಿ.

೫೦

ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮ ವರಮೋಕ್ಷಗಳ ತೆರನಂತೆ
ನಾಲ್ಕೈಸಳ ರಾಗಿತೆನೆ ಬೆಳೆವ ನಾಡು ;
ನರೆದಲಿಗ ನೆಲ್ಲುಗಳ ಜಗಳದೊಳಗೆನ್ನಿಂದೆ
ಬಹುಮತಿಯ ಬಿರುದಾಂತ ಬೆಳೆಯ ಬೀಡು.

೫೧

ಮುಗುದೆಯೊಲು ತಲೆವಾಗಿ ತೂಗುತಿಹ ತೆನೆಗಳಿಂ
ಬೆಳಗುತಿಹ ಗದ್ದೆಗಳ ಸೊಗಸ ನೋಡು ;
ಕೆರೆಕುಂಟೆ ಕಪಿಲೆಗಳ ಆಸರೆಯ ಪೊಲಗಳಲಿ
ಪಸುರುಡೆಯ ಕನ್ನಡಿತಿ ನಲಿವ ನಾಡು.

೫೨

ಸ್ವಾರ್ಥಮಂ ಸಾಧಿಸಲು ತಲೆವಾಗಿ ತರುವಾಯ
ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸ ಶರನ ತೆರದೆ ;
ಜಲಮೊಗೆಯೆ ತಲೆವಾಗಿ ನೀರೆಳೆದು ಮೇಲೆದ್ದು
ನಿಲ್ಲುತಿಹ ಯಾತಗಳ ಬೆಡಗ ನೋಡು.

೫೩

ಪುರುಷಾರ್ಥಸಾಧಕರು ನೇಗಿಲಿನ ಯೋಗಿಗಳು
ನೆಲೆಸಿರುವ ಗುಡಿಸಿಲಿನ ತೆರನ ನೋಡು ;
ಮನೆಗೆಲಸ ನಿಪುಣೆಯರು ಕನ್ನಡದ ಚನ್ನೆಯರು
ಚೆಲುವು ತಾ ಸುಳಿವುದೆನೆ ನಲಿವರಲ್ಲಿ.

೫೪

ನಿನ್ನಗಲಿಕೆಯ ದುಗುಡ ಕಡಲೊಳಗೆ ಮಳುಗಿರಲು
ದಡಕೆತ್ತಿ ನೆರವಿತ್ತ ಕೆಳೆಯರಿವರು ;
ಕನ್ನಡವ ನುಡಿಯುವಿ ಚಿನ್ನದಾ ನಾಡವರು
ಕರುಣಾಂತರಂಗದಾ ಕಲಿಗಳಿವರು.

೫೫

ಪರೋಪಕಾರವೇ ಪರಮಭಾಗ್ಯವಿದೆಂದು
 ಪಗಲಿರುಳು ಪರಿಸುತಿಹ ಜನರ ನಾಡು ;
 ಪರಹಿಂಸೆಗೆರಗದಾ ಪರನಾರಿ ಸೋದರರ
 ನೆರವಿಯಿಂ ಮೆರೆಯುವಾ ಚೆಲುವ ಬೀಡು.

೫೬

ವಿದ್ಯೆಯಲಿ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತನದೆ ಕಾಂತಿಯಲಿ
 ಚಾಗಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ;
 ಕನ್ನಡಿಗಿಣೆಯಾರು ಮೂಲೋಕದೊಳಗಿನ್ನು
 ಕನ್ನಾಡೆ ಬುವಿ ಕಾಮಧೇನುವಲ್ತೆ !

೫೭

ಈ ನಾಡ ಸೋಜಿಗದ ಸೌಂದರ್ಯ ದೃಶ್ಯಗಳ
 ಕನ್ನಡಿಗರೆದೆಯೊಲವ ನೆನೆಯೆ ಮನದಿ ;
 ಕನ್ನಾಡೆ ಸಾಕೆಮಗೆ ಸಾಕೇತವೇಕಿನ್ನು ?
 ಬೇಕಿಲ್ಲ ಸಗ್ಗ ಸುಖಮೆನಿಪುದಿಲ್ಲಿ.

೫೮

ದಡದ ವಂಜುಲವೊದೆಯ ಹೊದಿಕೆಯಿಂ ನಸುದೋರ್ಪ
 ಚಪಲ ಸಾರಸರಾಜಿ ಸೊಬಗುವೆತ್ತ ;
 ಪಂಪಾ ಸುಸಲಿಲವನು ದೂರದಿಂ ಕುಡಿವಂತೆ
 ದೃಷ್ಟಿಯಿದು ಕಷ್ಟದಿಂ ಪರಿವುದೀಗ.

೫೯

ಮೊಲೆಗೊಂಚಲಿದೆಸೆದು ಬಾಗಿರಿಯಸುಗೆ ಲತೆ
 ಕೊಳದಡದಿ ತೂಗುತಿರೆ ಮರುಳನಂತೆ ;
 ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ ಗೋಳಿಡುತೆ ಕಂಬನಿಯ ಹೊಳೆ ಹರಿಯೆ
 ತಡೆದನಾ ಸೌಮಿತ್ರಿ, ದುಃಖದಾತ್ರಿ !

೬೦

ಅಗಲದೀ ಕೋಕೆಗಳ ಜೊತೆಗಳಿವು ನೈದಿಲೆಯ
ಕೇಸರವನೊಂದಕೊಂದೀಯುತಿಲ್ಲಿ ;
ನಲ್ಮೆಮಿಗೆ ನಲಿಯುತಿರೆ ಬಾಯ್ನಾ ರನೊಸರಿಸುತೆ
ನೋಡಿದೆನು ಪಲಕಾಲ, ಪಕ್ಷ ಲಾ ಕ್ಷಿ !

೬೧

ಎದೆಯೊಲವ ತೆಗೆದೀವ ತೆರನಂತೆ ಯಲಚಿಪಣ್ಣಾ
ರುಚಿನೋಡಿ ತಿನಲಿತ್ತು ತಣಿಸಿದೆಮ್ಮ ;
ವರಭಕ್ತೆ ಕನ್ನಡಿತಿ ಶಬರಿಯಾ ಮರದಡಿಯ
ಗುಡಿಸಿಲಿನ ಬಳಿ ನಿಂತು ನಮಿಸುತಿಹಳು.

೬೨

ದುಃಖಸೇತುವಿದೆನಲು ಮುನ್ನೋಡು ಮನದನ್ನೆ
ನಿನ್ನರಸಿ ತಿರುಗಿದಾ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ;
ಕಿರುತೆರೆಯ ಸಾಲಿನೊಳು ಕವಿ ಕವಿದು ಬರುತಿರುವ
ಕನಿಕರದ ಕರುಳಿನುರಿದೃಶ್ಯಗಳನು.

೬೩

ನಿನ್ನನಾಂ ಪುಡುಕುತಿರೆ ಜಾರಿಯಡಿದಾವರೆಯಿ —
ನಗಲಿಕೆಯ ದುಗುಡಮೆನೆ ಮೌನಮಾಗಿ ;
ಬಿಳ್ಳುರುಳಿ ನೆಲಮೊಳಗೆ ಪೊಳೆವ ಕಾಲ್ಪಡಗವನು
ಕಂಡ ನೆಲೆಯಿದು ನೋಡು, ಕಮಲನಯನೆ !

೬೪

ರಾವಣನು ಕೊಂಡೊಯ್ದ ಹಾದಿಯನು ಭಯಶೀಲೆ
ಕೃಪೆಯಿಂದೆ ಲತೆಗಳಿವು ಸನ್ನೆಗೈದು ;
ಉಸಿರಲನುವಿಲ್ಲದೆಯೆ ಚಿಗುರ ಕೈಬೆರಳಿಂದೆ
ಬಾಗಿ ತೋರಿದುವಿಲ್ಲಿ, ಭವ್ಯಶೀಲೆ !

೬೫

ಎಳೆಗರಿಕೆ ಮೇವುದನು ತೊರೆದ ಪೆಣ್ ಚಿಗರಿಗಳು
 ಬಿಚ್ಚಿವೆಯ ಕಂಗಳಂ ತೆಂಕಣೆಡೆಗೆ ;
 ತಿರುಪಿ ತೋರ್ದವು ನಿನ್ನ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ಹಾದಿಯನು
 ವಿನಿನದೊಳಗಲೆವ ನಿನ್ನಿನಿಯಗಿಲ್ಲಿ.

೬೬

ಮಳೆಹನಿಯ ಬಿರುಸಿಂದೆ ಕದಡಿದಾ ಕೆರೆಗಂಪು
 ನಸುಬಿರಿದ ನೀಪಸುಮದೆಲರಿನಿಂಪು ;
 ಇಂಚರದ ನವಿಲುಗಳ ನರ್ತನವ ನೋಡಿ ಮನ
 ಮರುಳಾದುದೆನಗಂದು, ಪದ್ಮಗಂಧಿ !

೬೭

ನೀನಂದು ನಡುನಡುಗಿ ಬಿಗಿಯಪ್ಪುತಿರ್ದುರ್ದಂ
 ನೆನೆ ನೆನೆದು ಕಷ್ಟದಿಂ ಗವಿಯ ಕೆಲದಿ ;
 ಮೊಳಗುತಿಹ ಗುಡುಗುಗಳ ದನಿಗೇಳಿ ಮಳೆದಿನವ
 ಕಳೆದೆನೆಲೆ ಭಯಲೋಲೆ, ಭವ್ಯಶೀಲೆ !

೬೮

ಮಳೆಗರೆಯೆ ನಾಂದಿಳೆಯ ಬಾಷ್ಪದಿಂದರಳಿದೀ
 ನೆಲಸಂಪಿಗೆಯ ಕುಸುಮ ನಿಕರವೆನ್ನ ;
 ಮದುವೆಯೊಳು ಹೋಮದಿಂ ಕೆಂಪಡರಿ ರಂಜಿಸಿದ
 ನಿನ್ನ ಕಂಗಳ ಹೋಲಿ ಪೀಡಿಸಿದುವು.

೬೯

ರಾವಣನಿಗಿದಿರಾಂತು ಪರಸತಿಯ ಕಾಪಿಡಲು
 ತನುತೆತ್ತ ನೀರ ಜಟಾಯುಗಿಲ್ಲಿ ;
 ಪಿತನಿಗಿಂತಂತು ಪರಲೋಕ ಕ್ರಿಯೆ ಸಲಿಸಿದೀ
 ನೆಲೆಯಿದನು ವಂದಿಸೌ, ಸುಂದರಾಂಗಿ !

ಪಂಚವಟ

೭೦

ಪುಷ್ಪಕದಿ ಜೋಲ್ದಿ ಸೆವ ಪೊಂಗಿಜ್ಜೆ ದನಿಗೇಳಿ
ಗೋದಾವರೀ ಕೆಲದ ಸಾರಸಾಳಿ ;
ಖಾಂದಳಕೆ ನೆಗೆಯುತಿಹುವಿದಿರೇಳ್ವವೆನೆ ಮುದದಿ
ಮನಸಾರೆ ಪರಿಕಿಸೌ, ಮಾನಶೀಲೆ !

೭೧

ತನುಗಾತ್ರಿ ನೀನಂದು ನೀರೆರೆದು ಬೆಳೆಸಿದರ್
ಎಳೆಮಾವ ಸೊಸಿಗಳೊಳು ತಿರುಗುತಿರುವ ;
ಚಿಗರಿಗಳು ಮೊಗವೆತ್ತಿ ನೋಡುವೀ ಪಂಚವಟಿ
ಪಲದಿನಕೆ ಕಂಡುದೆನಗಿಂದುವದನೆ !

೭೨

ಬೇಂಟೆಯಿಂ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಗೋದಾವರೀ ತೆರೆಯ
ಗಾಳಿಯಿಂ ದಣಿವಳೆಯೆ ಗುಹಿತಮಾಗ ;
ವಂಜುಳದ ಪೊದೆಗಳೊಳು ನಿನ್ನಂಕದೊಳು ಮಲಗಿ
ಸುಖಿಸಿದುದ ನೆನೆವೆನೌ, ನೀಲವೇಣಿ !

೭೩

ಮುದುರಿ ನುಲಿದಿರುಹಿರುವ ತಾವರೆಯ ದಂಟಿನೊಲು
ಹಾದಿನಡೆದಲಸಿದೆನ್ನಂಗಳನು ;
ಒತ್ತುತಲಿ ಮಿದುವಾಗಿ ನನ್ನೆದೆಯ ಮೇಲ್ಮಲಗಿ
ನಿದ್ರಿಸಿದ ನೆಲೆಯಿದನು ಮರೆವೆಯೆಂತು ?

೭೪

ಜಾನಕಿಯೆ, ನೀಂ ಮಿಂದ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥದಿನೆಸೆವ
ಭಾವುಕರ ಭಾಗ್ಯಮೆನೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ;
ತಂಗೊಳದ ತೀರದಲಿ ನಿಬಿಡತರುರಾಜಿಯಲಿ
ವಿರಹಿ ಸೆರೆಮನೆಯೆನಿಪ ರಾಮಗಿರಿಯು.

೭೫

ಪ್ರಸ್ರವಣಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಸೌಮಿತ್ರಿ ಸೇವೆಯನು
 ತಿಳಿನೀರ ತಂಬೆಲರ ಗೋಡೆಯನ್ನು ;
 ಹೊಳೆದಡದ ಪೊದೆಗಳೊಳು ಪಗಲಿರುಳ ಮರೆದೆಮ್ಮ
 ಕೇಳಿಗಳ ಸವಿಗನಸ ನೆನೆವೆಯೇನು ?

೭೬

ಕದವುಗಳ ಮೇಳೈಸಿ ಮೆಲುನುಡಿಯೊಳೇನೇನೊ
 ಹರಟುತಲಿ ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ ಮಲಗಿದೆಮಗೆ ;
 ತಿಳಿಯದೆಯೆ ಕಳೆದಿತ್ತು ರಾತ್ರಿಯದು ಮನದನ್ನೆ
 ನೆನೆಯಲೆಮಗದೆ ಸೊಗವ ನೀವುದಿಂದು.

೭೭

ಕನಕವೃಗರೂಪದಿಂದೆಮ್ಮನುರೆ ವಂಚಿಸಿದ
 ಮಾರೀಚ ಮಡಿದುದೀ ನೆಲೆಯೊಳಂದು ;
 ಕವಡುನುಡಿಗಂಜೆ ನೀಂ ಕಡುತಪಸಿ ಮೈದುನನು
 ಬೆಸನದಿಂದಗಲಿದೆಡೆ ಮುಗುದೆ, ನೋಡು.

೭೮

ಪೊನ್ನ ಜಿಂಕೆಯ ನೆವದೊಳೆಸಗಿದಸುರರ ಕೃತಿಯ
 ನೆನೆಯೆ ಮರುಕೊಳಿಸುವುದು ದುಗುಡವೆರಸಿ ;
 ಕಲ್ಪರಗೆ ಸಿಡಿಲೆದೆಯು ಬಿರಿಯುತಿರೆ ಬನದೊಳಗೆ
 ಅಳಲಿದೆನು ಸೀತೆ ! ನಾ ನಿನ್ನನಗಲಿ.

೭೯

ಹರಿದ ಮುತ್ತಿನ ಸರದ ಮಣಿಗಳೊಲು ಕಂಬನಿಯು
 ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸುರಿದವನಿ ನೆನೆಯುತಿರಲು ;
 ಅದಿರುತಿರೆ ತುಟಿ ಮೂಗು ದನಿಗದ್ಗತೆಯನಾಂತು
 ಹೃದಯದುದ್ವೇಗವುಕ್ಕೇರಿತಿಲ್ಲಿ.

೮೦

ಪ್ರಿಯಜನದ ವಿರಹದಿಂ ಜನಿಸಿದಾ ದುಗುಡದೂರಿ
ಪ್ರತಿಭಟಿಸ ಬಯಕೆಯಿಂ ಸಹನೆಯಾಂತು ;
ಹೃದಯ ಮರ್ಮದ ವ್ರಣವ ನೋಯಿಪುದು ಹದವಿಾರಿ
ಮನದೊಳಗೆ ನೆನೆವಂದು ಮಂದಯಾನೆ.

೮೧

ಬಾಡಿದೀ ಜೀವನದ ಕುಸುಮಗಳನರಳಿಸುವ
ಬಳಲಿದಿಂದ್ರಿಯ ಚಯಕೆ ಜೀವವೀವ ;
ಕಿವಿಗಮೃತಮಯವಾಗಿ ಮನಕೆ ರಸದೊರೆಯೆನಿಸಿಪ
ನಿನ್ನ ಮಿದುನುಡಿಗಳನು ನೆನೆದೆನಿಲ್ಲಿ.

೮೨

ಮೈಗಾವಲಿಂಗಿಂದು ಹಿಂದುಳಿದ ಮೈದುನನ
ಮನಮುಖದು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಕಳುಪೆ, ನೀನು ;
ಕಡುಪಾಪಿ ರಾವಣನು ಕಪಟಮುನಿವೇಷದಿಂ
ಕದ್ದೊಯ್ದು ದೀ ವಿಧಿವಿಲಾಸ ಭೂಮಿ.

೮೩

ಎಳೆನಾವು ತಳದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಗೊಳನ ತೀರದಲಿ
ಸುಖಶಯನಕನುವಾಗಿ ಪರ್ಣಶಾಲೆ ;
ರಚಿಸಿ ಯೆದೆಯೊಲವಿಂದೆ ಕಣ್ಣ ರೆವೈಯ ಹೋಲಿ
ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಪೋಷಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ.

೮೪

ಹದಮಾಗಿ ಮೂರ್ಛಿದ ಮಾಂಗಾಯಿಗಾಶಿಸುತೆ
ಕೊಸರಾಡಿ ಹೆಗಲೇರಿ ಕೇಳುವಂದು ;
ನಡುಪಡುಗಿ ಕಾತರಿಸೆ ಬರಸೆಳೆದು ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ
ಸುರಸುಖಕೆ ನೆರವಿತ್ತ ಸಿರಿ ತರುವಿದು.

೮೫

ತಂಗೊಳದ ತೀರದಲಿ ಪೂಬಿಡಿಸುತಿರೆ ನಿನ್ನ
 ಕೈಬಳಿಯ ಮೆಲ್ಲಲಿಯ ಕೇಳಿ, ಮುಗುದೆ !
 ಪೆಣ್ಣುಂ ಬಿ ದನಿಯೆಂದು ಬಂದೆರಗೆ ಬಂಡುಣಿಯು
 ಕೈಕೊಡವುತೋಡಿ ನೀಂ ಬಂದುದಿಲ್ಲಿ.

೮೬

ಮುನಿವಧುಗಳೊಲವಿಂದೆ ನೀರ್ತುಂಬೆ ಮುಳುಗಿಸಿದ
 ಗಡಿಗಿಗಳ ' ಗುಡುಗುಡು 'ವ ದನಿಯಗೇಳ್ವು ;
 ಮಳೆಮುಗಿಲ ಗುಡುಗೆಂದು ನರ್ತಿಸುವ ನವಿಲುಗಳ
 ಸಂತಸದ ಸೋಜಿಗವ ತೋರ್ದುದಿಲ್ಲಿ.

ಜನಸ್ಥಾನ

೮೭

ಗಿರಿನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರವನೆ
 ಮಿಗಿಲೆಂದು ಭಾವಿಸುತೆ ಅಶನವೀವ ;
 ಗೃಹಧರ್ಮ ಸಾಧಕರು ತವಸಿಗಳು ನೆಲೆಸಿರುವ
 ಮರಗಿಡಗಳೆಡೆಯಿದುವೆ ಸೊಗದ ಬೀಡು.

೮೮

ಎಡರಳಿದುದೆಂದೆಲೆಯ ಹಳೆ ಮನೆಯ ಸರಿಪಡಿಸಿ
 ಪಲಕಾಲದಿಂ ತೊರೆದ ನೆಲೆಯ ಸೇರಿ ;
 ತೊಗಟೆಗಳನುಡೆವಾಡಿ ಸೊಗದಿಂದೆ ತವಸಿಗಳು
 ನೆಲೆಸಿರುವ ಜನದಾಣದೆಡೆಯ ನೋಡು.

೮೯

ಮಡಿಯಿಂದ ಬಿಸಿಲಿನೊಳು ಹರಡಿರುವ ಕಾಳುಗಳ
 ಆಶ್ರಮದ ಹರಿಣಗಳು ಮೇಯೆ ಬರಲು ;
 ಮುನಿಪತ್ನಿ ಕೋಪದಿಂ ಹೊಡೆಯಲೆತ್ತಿದ ಕೋಲ
 ಮೂಸುತಿರೆ ಮುನಿಗಳುರೆ ನಗುತಲಿಹರು.

೯೦

ಯಜ್ಞವೇದಿಕೆ ಕೆಲದಿ ಎಳೆಗರಿಕೆ ಮೆಲುತಿರುವ
ವೊಸದಾಗಿ ಬೆಸಲಾದ ಚಿಗರಿಯಾಗ ;
ಮುನಿಕುವರರೀಯುತಿಹ ಕಾಳುಗಳ ಕಬಳಿಸುತೆ
ಕುಣಿವ ಮರಿಯನು ನೋಡಿ ನಲಿಯುತಿಹುದು.

೯೧

ಆಶ್ರಮದ ಹೊಲಬಿನೊಳು ಇರುವೆಗೂಡಿನ ಸುತ್ತು
ಮುನಿಸುತರು ಸುರಿದಿರುವ ಅಕ್ಕಿನುಚ್ಚು ;
ಸೊನ್ನೆಯೊಲು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ರಂಗೋಲಿಸಾಲಿನೊಲು
ಎಲೆನನೆಯ ಕೆಲದೊಳಗೆ ಮನಕೆ ಮೆಚ್ಚು.

೯೨

ಹೋಮಕುಂಡದ ಸುತ್ತು ಸಾರಿಸಿದ ನೆಲದಲ್ಲಿ
ನಲವಿಂದೆ ರಂಗವಲಿ ಬಿಡುತಲಿರುವ ;
ಮುನಿವಧುಗಳೊಲವಿಂದೆ ನುಣ್ಣನಿಯ ಕೊರಲಿಂದೆ
ಹಾಡುವುದ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳು, ದೇವಿ !

೯೩

ಗುರುಪೇಳ್ವ ಪಳೆವಾತ ಪಡಿನುಡಿದು ಪರಿಸುತಿಹ
ನುಡಿಗೇಳಿ ಮುನಿಸುತರನಣಕಿಪಂತೆ
ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತಲಿ ನುಡಿಗುಡುವ ಗಿಳಿವಿಂಡು
ಬನ ಪುರೋಹಿತರಂತೆ ಬೆಳಗುತಿಹವು.

೯೪

ಆಜ್ಯದಿಂದನುದಿನವು ತಣೆದ ಹೋಮಾಗ್ನಿಯಿದು
ತನುವೆರಸು ತವಸಿಗಳ ಸಗ್ಗ ಕೊಯ್ಯೆ ;
ಸುಕೃತದಿಂ ಸೋಪಾನ ಪಬ್ಬಿಯನು ರಚಿಸಿದೊಲು
ನೆಲ - ಮುಗಿಲ ಬಿಗಿದಿರುವ ಪೊಗೆಯ ನೋಡು.

೯೫

ಭೂದೇವಿ ಪೊದೆದಿರುವ ರನ್ನಗಂಬಳಿಯಂತೆ
ಪೂಬಿಟ್ಟ ಪಸುರುಪೊದೆ, ಬನವನಸ್ಪಿ ;
ತಾರೆಗಳ ಸಿಂಗರಿಸಿದಾಗಸವು ಕಾದಲೆಯ
ಕಾಮಿಸುವ ತೆರನಂತೆ ಕಾಂಬುದಿಲ್ಲಿ.

೯೬

ಮುನಿಸುತರು ಮಡಿಲೊಳೆದು ಒಣಗಿಸಲು ಬಿಸಿಲಿನಲಿ
ನಾರುಡೆಯ ಹರಡಿರುವ ಬನತರುಗಳು ;
ಮಡಿಯುಟ್ಟು ಮೇಲ್ಮೊಗದೆ ನಿಂದು ತಪವೆಸಗುತಿಹ
ತಪಸಿಗಳನನುಕರಿಸಿ ಮೆರೆವುದಿಲ್ಲಿ.

೯೭

ಕೇಸರವು ಮೊಳೆಯದೀ ಸಿಂಹಶಿಶುಗಳವೆರಸು
ಚಿಗರಿಮರಿ ಕೆಳೆ ಬಳೆಸಿ ತಾಯನುಳಿದು ;
ಪಾಲ್ಸುರಿವ ಕೆಚ್ಚಲನು ನಲವಿಂದ ಕುಡಿಯುತಿರೆ
ಪೆಣ್ಣೆಂಗ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ತೊನೆವುದಿಲ್ಲಿ.

೯೮

ಆಶ್ರಮದ ಹೊಲಬಿನೊಳು ತಡವರಿಸಿ ಎಡವುತಿಹ
ಮೂದಿ ಕುರುಡತವಸಿ ಕೈಗೋಲ ಪಿಡಿದು ;
ಹಾಡಿ ತೋರುವನಂತೆ ಪರಿಚಯದ ಕಪಿಯೊಂದು
ಮುನ್ನಡೆವ ಸಿರಿ ನೋಡು, ಕುಂದರದನೆ !

೯೯

ಉರಿ ಬಿಸಿಲಿಗಳುಕಿದೀ ಪಾವು ಭಯವಿಲ್ಲದೆಯೆ
ನವಿಲಗರಿ ಪೊದೆಪುಗುವ ಸೋಜಿಗವನು ;
ಪುಟ್ಟು ವೈರವ ತೊರೆದು ನಟ್ಟು ಕೆಳೆ ಕಳೆಗೊಂಡು
ಮೃಗಪಕ್ಷಿ ಸಂಕುಲವ್ತುನಲಿವುದಿಲ್ಲಿ.

೧೦೦

ತಪಸಿನಲಿ ಮುದಿಯಾಗಿ ಬೆಳಗುವೀ ತಪಸಿಗಳು
ಬೊಮ್ಮತೇಜದಿ ಜಗಕೆ ಪೂಜ್ಯರಾಗಿ ;
ಕಂದಫಲ ಮೂಲಗಳ ಭುಂಜಿಸುತೆ ಪಗಲಿರಳು
ಪರಮನೊಳು ಮನವಿರಿಸಿ ಸುಖಪರಲ್ಲಿ.

ಅಗಸ್ತ್ಯಾಶ್ರಮ

೧೦೧

ಆವನುದಯದೆ ಜಲವು ವಿಮಲತೆಯನಾಂತುದೊ
ನಹುಷನಾವನ ಕೋಪದುರಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ;
ಸುರರಾಜ ಪದವಿಯಿಂ ಕಳಚಿ ಬಿಳ್ಳನೊ ಬುವಿಗೆ
ಆ ಮುನಿಪನಾಶ್ರಮಕೆ ನಮಿಸು, ದೇವಿ !

೧೦೨

ಮುನಿಮೌಳಿ ವಿಹರಿಸುವ ಪಂಚಾಸ್ಪರಸೆ ಕೊಳವು
ಬನರಾಜಿಯಿಂ ಕವಿದು ಮುಗಿಲ ಮರೆಯ
ತಿಂಗಳಿನ ತೆರನಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿ ಕರೆವುದಾ
ಕಿರುತೆರೆಯ ಕರಗಳಿಂ, ಕೀರವಾಣಿ !

ಶಾತಕರ್ಣಿ ಯುಷ್ಮಾಶ್ರಮ

೧೦೩

ಎಳೆಗರಿಕೆ ಚಿಗುರುಂಡು ಚಿಗರಿಗಣದೊಡಗೂಡಿ
ಮುನಿಶಾತಕರ್ಣಿ ತಪವೆಸೆಗುತ್ತಿರಲು ;
ಅಪ್ಸರಸೆಯರ ಸೊಬಗ ಬಲೆಹಣಿದು ಬೀಸಿದನು
ಮುನಿವರನ ತಪಕಂಜಿ ಸುರಪನಂದು.

೧೦೪

ಆ ಕೊಳದ ತಳದೊಳಗೆ ಮುನಿರಾಜ ಸೌಧಮೊಳು
ಮುರಜಸಂಗೀತ ರವಮುಣ್ಣೆ ನಭದಿ ;
ಪುಷ್ಪಕದ ಮೂಲೆಯೊಳು ಮರುದನಿಯ ನೆರಗಿಸುತೆ
ಮನವಸೆರೆಗೆಯ್ವತಿಹುದೆಮ್ಮನಿಂದು.

ಸುತೀಕ್ಷ್ಣ ಯುಷ್ಯಾಶ್ರಮ

೧೦೫

ನಾಲ್ದಸೆಯ ಬೆಂಕಿಗಳ ನಡುವಿದುರ್ ಮೊಗವೆತ್ತಿ
ಖರಕಿರಣ ತೇಜಕಿರಾಂತನೀತ ;
ಮತ್ತೋರ್ವಮುನಿಸಿಂಹ ಪೆಸರಿನಿಂ ತೀಕ್ಷ್ಣನಿವ
ಮಿದುಮನದ ಮಹಿತಾತ್ಮ ಕಾಣ್ಣನಿಲ್ಲಿ.

೧೦೬

ಸುರಗಣಿಕೆಯರ ಬೆಡಗು ಕಿರುನಗೆಯ ಕುಡಿನೋಟ
ನೆವದೆ ನಸುದೋರುವಾ ರತಿಕಲೆಗಳು ;
ನಾಣಿಲಿಯ ಸುರಪನುರು ತಪಗೆಡಿಪ ಕಜ ಮದಾ
ಜಲಹೋಮದೊಲು ವಿಫಲವೊದುದಿಲ್ಲಿ.

ಶರಭಂಗ ಯುಷ್ಯಾಶ್ರಮ

೧೦೭

ಅಕ್ಷಮಾಲೆಯ ಬಳೆಯ ಚಿಗರಿಗಳ ಮೈದುರಿಪ
ನಲ್ಸಮಿತಾಕುಶಗಳನು ಕತ್ತರಿಸುವ ;
ಬಲಗೈಯ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಗೌರವಿಪ ಮುನಿವರನು
ನಮಿಸಿದೆನ್ನನು ಕಂಡು ಮೌನಮಾಗಿ ;

೧೦೮

ಕುಡಿಯೊಡೆದು ಭಕ್ತಿಲತೆ ಸುಳಿಗಾಳಿ ಗಲುಗುವೊಲು
ನಸುಮುಚ್ಚಿ ಕಂಗಳನು ನಲೈಯಿಂದೆ ;
ತಲೆದೂಗಿ ಮನ್ನಿಸುತೆ ಬಾನ್ದೀರು ಬೇಗದಿಂ
ಮುನ್ನಡೆಯೆ ಮತ್ತಿನನ ದಿಟ್ಟಿಸಿದನು.

೧೦೯

ನೆರಳಿನಿಂ ಬಳಲಿಕೆಯ ನೀಗಿ ತನಿವಣ್ಣಳಂ
ತಿನಲಿತ್ತು ಮರಗಳಿವು ಬನಕೆ ಬರುವ ;
ಅತಿಥಿಗಳ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಬೆಳಗುವುವು ದಿನದಿನವು
ಶರಭಂಗಮುನಿಸತಿಯ ಮಕ್ಕಳಂತೆ.

೧೧೦

ನನ್ನ ದರುಶನಕಾಗಿ 'ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನೊಲ್ಲೆ'
ನೆಂದು ಸುರಪನ ಕರೆಯ ನೂಂಕಿ ಮುದದೆ ;
ನಮಗಿತ್ತು ಸಿದ್ಧಿಯನು ಪಾವು ಪೊರೆ ಬಿಡುವಂತೆ
ದಿವ್ಯತೆಯ ಪಡೆದನಾ ಮುನಿಸನಿಲ್ಲಿ.

ವಿಂಧ್ಯಾಟವಿ

೧೧೧

ಕಡುಬನದ ಮಧ್ಯದಲಿ ಕಡೆದಿನದ ಯಮನಂತೆ
ನಮ್ಮನುರೆ ಬಳಲಿಸಿ ವಿರಾಧನಿಲ್ಲಿ ;
ಮಡಿದೊರಗಿ ತುಂಬುರನ ನಿಜತನುವ ಪಡೆದಿಲ್ಲಿ
ಸೋಜಿಗದ ಸುದ್ದಿಯನು ವೇಳ್ತು ದಿಲ್ಲಿ.

೧೧೨

ಭಾರತಿಯು ಧರಿಸಿರುವ ಪಚ್ಚೆಯೊಡ್ಡಾಣವೆನೆ
ವಿಂಧ್ಯಗಿರಿ ವನಪಚ್ಚಿ ಕಾಂಬುದೀಗ ;
ಮೂಡಪಡು ಕಡಲುಗಳ ಮುತ್ತಿಡುವ ಬನಸಿರಿಯ
ಕರ್ಣಾಟಗಡಿಸೀಮೆ ಬಿಡುತಲಿಹೆವು.

ಗೌರಿಗುರುಶಿಖರ

೧೧೩

ಚಾಚಿ ನೀಳ್ಗೋಳುಗಳ ಭೂವಧುವನೆದೆಗವಚಿ
ಮುದ್ದಿಸುವ ನಲ್ಲನೊಲು ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟು ;
ಕಾಂಬುದೊ ! ದೂರದಲಿ ಗೌರಿಗುರು ಶಿಖರಮದು
ಈ ನಾಡ ಸ್ಥಟಕ ಮಣಿಮುಕುಟದಂತೆ.

೧೧೪

ಭಾರತದ ಮುಖಕಮಲ ಸಾಕೇತ ರಾಜ್ಯಮದು
ಅವಳ ವಕ್ಷವೆ ಗಂಗೆ ತಡಿಯ ಬೀಡು ;
ತಡವಹುದು ನೋಡುತಿರೆ ಬಳಸಾಯ್ತು ಹಾದಿಯಿದು
ಬೇಗನಡೆ ಬಾನ್ನೇರೆ ! ತಳುವದಿನ್ನು.

ಅತ್ತಿಮುನಿ ಆಶ್ರಮ

೧೧೫

ಭಯವಿನಿತ ನರಿಯದೆಯೆ ನಯವರಿತ ಮೃಗಕುಲದೆ
ಕುಸುಮಿಸದೆ ಫಲಿಸುವೀ ತರುಗಳಿಂದೆ ;
ಅತ್ತಿಮುನಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಪರ್ಣಕುಟ ರಾಜಿಪುದು
ಉರುತರದ ಸಿದ್ಧಿಗಳ ಸದನಮೆನಿಸಿ.

೧೧೬

ಪತಿಭಕ್ತಿ ವ್ರತದಿಂದೆ ಮೂದೇವರನು ಮುದದೆ
ಮಕ್ಕಳೊಲು ಸಲಹಿದಾ ಅತ್ತಿಪತ್ನಿ ;
ಅನಸೂಯೆ ಹರಸಿಯೆದೆಯೊಲವಿಂದೆ ಸಂತೈಸಿ
ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ ಬೀಡಿದುವೆ ಮುಗುದೆ ! ನಿನ್ನ.

೧೧೭

ಗಾಳಿ ಸುಳಿವಿಲ್ಲದೆಯೆ ಚಲಿಸದಿಹ ಮರಗಳುಂ
ವನಮಧ್ಯವೇದಿಯೊಳು ತಪವನೆಸಗಿ ;
ವೀರಾಸನವ ಬಿಗಿದು ಜಾನಿಸುತೆ ಯೋಗದೊಳು
ಮೈಮರೆದ ಮುನಿಗಳೊಲು ಬೆಳಗುತಿಹವು.

ಚಿತ್ರಕೂಟ

೧೧೮

ಕೆಸರಿನೊಳು ಗೂರಾಡಿ ಕರ್ಪಿಡಿದ ಕೊಂಬಿನೊಲು
ಮುಗಲು ಮುಸುಕಿದ ಗಿರಿಯ ಶಿಖರದಿಂದೆ ;
ಜಲಪಾತದಬ್ಬರದೆ ಕೊಬ್ಬಿದಾ ಗೂಳಿಯೊಲು
ಗುಟ್ಟುರಿಸುತೆ ಮೆರೆವುದೀ ಚಿತ್ರಕೂಟ.

೧೧೯

ಪದ್ಮರಾಗದ ಮಣೆಯ ಬೆರಕೆಯಿಂ ಕಂಗೊಳಿಸ
ಮರಕತದ ರಾಶಿಯೊಲು ಸೊಬಗನಾಂತು ;
ಪಸುರೇಲೆಯ ಬುಡಗಳೊಳು ಫಲವಿಡಿದು ರಾಜಿಪುದು
ನೀಂನೊದಲು ಯಾಚಿಸಿದ ಶ್ಯಾಮವಟವು.

ಮಂದಾಕಿನೀ

೧೨೦

ದೂರಮಿರ್ಪುದರಿಂದೆ ನವುರಾಗಿ ಚಲಿಸದಿಹ
ತಿಳಿನೀರ ಪೂರದಿಂ ಗಿರಿಯ ಬಳಸಿ ;
ಭೂಕಾಂತೆ ಕಂಠದೊಳು ಪೊಳೆವ ಮುತ್ತಿನ ಸರವ
ಪೋಲ್ವ ಮಂದಾಕಿನಿಯ ಬೆಡಗ ನೋಡು.

೧೨೧

ಮುಂದೆ ಕಾಂಬುದು ನೋಡು ಜಮುನೆಯೊಡವೆರೆದಿರುವ
ಶುಭ್ರಾಂಗಿ ಗಂಗೆಯಾ ಬಿನದ ಬೀಡು ;
ತನ್ನಡಿಯ ಸಾರ್ಧವರ ಪಾಪಮಂ ಕಬಳಪೊಲು
ಬಿಳಿ ಕರಿಯ ತೆರೆಸಾಲು ಕುಣಿಯುತ್ತಿಹುದು.

೧೨೨

ಇಂದ್ರನೀಲನುಣಿಯು ಬೆರೆದ ಮುತ್ತಿನೆಕ್ಕಸರದ ತೆರದೆ,
ಕುಮುದ ವೃಂದದಿಂದೆ ಕಲಿತ ಬಿಳಿಯ ಕಮಲಮಾಲೆಯಂತೆ,
ನೀಲಹಂಸದಿಂದೆ ರಮಿಪ ರಾಜಹಂಸ ಪಚ್ಚಾಯಂತೆ,
ನೆರಳಿನೊಡನೆ ಸೇರಿ ಮೆರೆವ ಚಂದ್ರಕಿರಣ ಧಾರೆಯಂತೆ,
ನಡುವೆ ನಡುವೆ ಕಾಂಬ ನಭದೆ ಪೊಳೆವ ಬಿಳಿಯ ಮುಗಿಲಿನಂತೆ,
ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ಪ ಭೂಷಕಂಠ ಭಸ್ಮಲಿಪ್ತ ಭವನ ತೆರದಿ,
ಪರಿದು ಬರುವ ಕರ್ಪಿನೊಡಲ ಜಮುನೆ ತೆರೆಗಳಿಂದೆ ಕೂಡಿ,
ಗಂಗೆ ನಗುತೆ ಪರಿಯುತಿಹಳು ನಮಿಸು ನಿರ್ಮಲಾಂಗಿಯವಳ.

೧೨೩

ವನಧಿಯರಸಿಯರಿವರ ಸಂಗಮದೆ ಮಿಂದವರು
ಪೂತಾತ್ಮರಾದಪೂ ವನಜಗಂಧಿ ;
ತನ್ನಿರವನರಿಪುವಾ ತತ್ತ್ವಾವಬೋಧವನು
ತಿಳಿಯದರ್ ತನುಬಿಡಲು ಮುಕ್ತರಹರು.

ತೃಂಗಿಬೇರಪುರ

೧೨೪

ಗುಹನಿರ್ಪ ಪುರವದೋ ವನಗಮನಕನುವಾಗಿ
ಮುಕುಟಮಣಿ ತೊರೆದಾನು ಜಡೆಯ ಹಣೆಯಿ ;
' ಕೈಕೇಯಿ, ನಿನ್ನಿಷ್ಟ ಫಲಿಸಿದುದೆ ?' ಎಂದಿಂತು
ಮಂತ್ರಿವರ ರೋದಿಸಿದ ತಾಣಮಿದುವೆ.

ಸರಯೂ

೧೨೫

ನಮ್ಮಯೋಧ್ಯಾಪುರಿಯ ಬಳಿಯಿಂದೆ ಪರಿವುದದೋ
ತೀರದೊಳು ನಟ್ಟಿರುವ ಯೂಪದಿಂದೆ ;
ಅಶ್ವಮೇಧಾವಭೃಥ ಸ್ನಾನಪರಿಪೂತವಹ
ಪುಣ್ಯಜಲದಿಂದೆಸೆವ ಸರಯುವಿದುವೆ.

೧೨೬

ಮರಳುದಿಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಮೈಮರೆದಿದುರ್
ನಲ್ಮೆಯಿಂ ಜಲವೀಂಟಿ ಬಳಿದ ನಮ್ಮ
ರಘುಕುಲದ ರಾಜರುಪಮಾತೆಯಿವಳನು ನೋಡಿ
ನಮಿಸೆ ಮನ ತವರಿಪುದು, ಜನಕಪುತ್ರಿ !

೧೨೭

ಪತಿವಿಯೋಗದಿ ಬೆಂದ ಸತಿಯಂತೆ ಸರಯುವಿದು.
ನಮ್ಮ ಜನಕನನಗಲಿ ದೀನಮಾಗಿ ;
ತಂಬೆಲರಿನಿಂದೆಸೆವ ತೆರೆಗೈಯ್ಯಳಿಂದೆನ್ನ
ನಪ್ಪುವುದೋ ತಾನೆನಲು ಕರೆಯುತ್ತಿಹುದು.

ಭರತಾಗಮನ

೧೨೮

ವನಜಾಕ್ಷಿ ಮುನ್ನೋಡು ಸಂಜೆಗೆಂಪಿನ ಧೂಳಿ
ನಭದೊಳಗೆ ಹರಡುತಿರಲೆನ್ನ ಮನವು ;
ಹನುಮಂತನಿಂದೆಮ್ಮ ಬರವರಿದು ಭರತನದೊ
ಬಲದೊಡನೆ ಬರುವನೆಂದೊಹಿಸುವುದು.

೧೨೯

ಖರದೂಷಣರ ಕೊಂದು ಬಂದೆನಗೆ ಸೌಮಿತ್ರಿ
ನೆರೆ ರಕ್ಷಿಸಿದ ನಿನ್ನ ನಿತ್ತತೆರದಿ ;
ಪಿತನಾಜ್ಞೆ ಪಾಲಿಸಿದ ನನಗಿಂದು ನನ್ನನುಜ
ಪರಿಪೂತೆ ಭೂವಧುವನೀವನಲ್ತಿ !

೧೩೦

ಮುಂದಿರಲು ಗುರುಜನರು ಸೈನ್ಯ ಹಿಂಬಾಲಿಸಲು
ನಾರುಡೆಯ ಧರಿಸಿದೀ ದಿವ್ಯಚರಿತ ;
ಮಂತ್ರಿಗಳನೊಡಗೂಡಿ ಅರ್ಘ್ಯಾಚಮನ ವಿಡಿದು
ಬರುವನದೊ ನಡೆಗೆಯೊಳೆ ಭವ್ಯ ಭರತ.

೧೩೧

ತರುಣನಾದರು ಇವನು ತೊಡೆಯೇರಿ ಬಂದಿದರ್
ಪಿತನಿತ್ತ ಭೂರಮೆಯ ಭೋಗಿಸದೆಯೆ ;
ಇನಿತು ವರ್ಷಗಳವಳ ಜೊತೆಗಿದುರ್ ಭಕ್ತಿಯಿಂ
'ದಸಿಧಾರೆ' ನೋಂಪಿಯನು ನೋಂತ ವೀರ.

೧೩೨

ಎಂದಿಂತು ಪೇಳುತಿರೆ ದಿವಯಾನ ದೇವತೆಯು
ಬಗೆಯರಿದುದೆನೆ ಬುವಿಯ ಸಾರಲಂದು ;
ನೆಲಕೆ ಹತ್ತಿರಮಾದ ಸೋಪಾನ ವಿಧಿಯನು
ತೋರಿಸೆ ವಿಭೀಷಣನು ವಿನಯದಿಂದೆ ;

೧೩೩

ಬಂಧುಜನವಚ್ಚರಿಯ ಸೂಸುತಿರೆ ರಾಘವನು
ಮುದದೆ ನೆಲಕಿಳಿಸುತಲಿ ಜಾನಕಿಯನು ;
ಕವಿರಾಜ ಸುಗ್ರೀವ ಕೈವಿಡಿದು ನಿಂದಿರಲು
ನಸುನಗುತೆ ದಾಶರಥಿ ನೆಲನ ಸಾರ್ದು ;

ಬಂಧು ಸಮಾಗಮ

೧೩೪

ಕುಲಗುರುವಿನಡಿಗೆರಗಿ ಮಾತೆಯರ ವಂದಿಸುತೆ
 ಪುರಜನರ ಮನ್ನಿಸುತೆ ಮರುಕದಿಂದೆ ;
 ಭರತನನು ನಲ್ಮೆಯಿಂ ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ ಕಂಬನಿಯು
 ಜಲದಿಂದೆ ತೋಯಿಸುತೆ ತಲೆಯ ಮೂಸಿ ;

೧೩೫

ಬಿಳಲುಗಳು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ವಟತರುವಿನಂತೆಸೆವ
 ಮುಖರೋಮದಿಂ ವಿಕೃತರೂಪರಾಗಿ ;
 ನಮಿಸ ವೃದ್ಧಾ ಮಾತೃ ವೃಂದವನು ಕೃಪೆಯಿಂಡೆ
 ಸಂತೈಸಿ ಕುಶಲಗಳ ಕೇಳಿ ಹರಸಿ ;

೧೩೬

“ ಕಷ್ಟದೊಳು ಕೈಗೂರುಗೋಲಿವನು ಕನ್ನಡಿಗ,
 ನಲ್ಲೆಳೆಯ ನಿವನೆಮ್ಮ ಲಂಕೆಯರಸ ” ;
 ಎಂದಿಂದು ರಾಘವನು ಸೂಚಿಸಲು ಭರತನುರೆ
 ಜನಕಜೆಯ ಬಿಟ್ಟವರ ವಂದಿಸಿದನು.

೧೩೭

ಹರಿ ಪ್ರಳಯದಿಂ ಬುವಿಯ, ಕಾಮುಗಿಲಿನಿಂ ಜಂದ್ರ
 ಕಲೆಯ ಶರದಾಗಮವು ಕಾವ ತೆರದಿ ;
 ಅಣ್ಣನಿಂ ದಶಶಿರನ ಸೆರೆಯಿಂದೆ ಬಿಡುಗಡೆಯು
 ಪಡೆದ ಸತಿ ಜಾನಕಿಗೆ ಭರತ ನಮಿಸಿ ;

೧೩೮

ರಾವಣನ ವಂದನೆಯ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಸದ್ವೃತ್ತವ
 ಪಾಲಿಸಿದ ಮೈಥಿಲಿಯ ಪಾದಯುಗಲ ;
 ರಾಮನೊಲು ಜಡೆಬಳೆದ ಭರತಶಿರಮೊಂದೆನಲು
 ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಪಾವನತೆ ಬೀರುತಿಹವು.

೧೩೯

ಇಂದ್ರಜಿತ್ ಶರಹತಿಯ ವ್ರಣಕಶಿನವಕ್ಷದಿಂ
ತನ್ನಂಗಗಳ ಪೀಡಿಸುವನೊ ಎನಲು ;
ನಮಿಸುತಿಹ ಸೌಮಿತ್ರಿಯೆಡೆಗೈದಿ ಭರತಮುನಿ
ನಲ್ಮೆಯಿಂ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ಅಪ್ಪುತಿರಲು.

೧೪೦

ಪರ್ಬಿದಾ ತರು ಮುರಿಯೆ ದೈನ್ಯದಿಂ ಪರಿತಪಿಸಿ
ಬಾಡಿದರ್ ಬಳ್ಳಿಯೊಲು ಬಳಲುತಿರುವ ;
ಮಾತೆಯರ ಬಳಿಗೈದಿ ಮರುಕದಿಂದಡಿಗರೆಗಿ -
ದಣುಗರನು ಮುದದೆತ್ತಿ ಮುದ್ದಿಪಂದು :

೧೪೧

ಕಂಬನಿಯು ತುಂಬಿಬರೆ ಮುಂಗಾಣದಿರೆ ಮರುಗಿ
ಯುಮ್ಮಳದೆ ಕೊರಲುಬ್ಬಿ ದನಿತಡೆಯಲು ;
ಮೈಗಾಯ ಮಾಯುವೊಲು ಮೈದಡವಿ ಮೌನದಿಂ
ತಾಯ್ಗರುಳು ತನಿವಂತೆ ತೊನೆದರಂದು.

೧೪೨

“ಹೆತಮಾರಿ, ದುಃಖಾರ್ತೆ ಕನಿಕರಿಸಿ” ರೆಂದೆನುತೆ
ಕಾಲ್ಗೆರಗೆ ಜಾನಕಿಯ ಕರುಣದಿಂದೆ ;
“ಎಳಮ್ಮ ಪರಿಪೂತೆ, ನಿನ್ನಮಲ ಸತಿನೇಮ
ರಕ್ಷಿಸಿತು ಮಕ್ಕಳನು ರಕ್ಷೆಯಂತೆ”

೧೪೩

“ಪತಿಭಕ್ತಿವ್ರತಖಡ್ಗಧಾರೆಯಿಂ ಖಳನಳಿಯೆ
ಸತಿಕುಲದ ಚಿರಕೀರ್ತಿ ಬೆಳಗಿಸಿರುವೆ”
ಎಂದೆನುತೆ ನಲಸೊಸೆಯ ಬಗೆಯೊವೈ ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ
ಕಂಬನಿಯ ನೊರಸುತಲಿ ನಲಿಯುತ್ತಿರಲು ;

೧೪೪

ಬಳಗೈದಿ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ತಲೆಸೆರೆಗನೋಸರಿಸಿ
ಅಡಿಗೈರಗಿದೂರ್ಮಿಳೆಯ ಕಂಡು ಮುದದಿ ;
ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ಜಾನಕಿಯು ತಕ್ಕೈಸಿ ತಂಗಿಯನು
ಕಂಬನಿಯನೊರೆಸುತಲಿ ನುಡಿದಳಿಂತು.

೧೪೫

“ ಪದಿನಾಲ್ಕು ಬರಿಸಗಳು ಪತಿಭಕ್ತಿಯೋಗದಲಿ
ತನುತೆತ್ತ ಚಿರತಪಸ್ವಿನಿಯು ನೀನು ;
ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದ ಬಲದೆ ನನ್ನ ಬಂಧು ವಿಮುಕ್ತಿ
ನಿನ್ನ ಸಿದ್ಧಿಯೊಳಾನು ಶುದ್ಧಳಾದೆ.

೧೪೬

“ ಮನವ ಜಯಿಸಿದೆ ನೀನು ರಣಕಾಹುತಿಯು ನಾನು
ಕರ್ಮಯೋಗಿನಿ ಧರ್ಮದೇವಿ ನೀನು ;
ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳತುಲ ಸಂಯೋಗ ಸಾಧಿಸುತೆ
ಜೀವನದ ಚಿರಶಾಂತಿ ಪಡೆದೆ, ಸಾಧ್ವಿ !

೧೪೭

“ ನಿನ್ನಿನಿಯ ಚಿರಕಾಲ ತನ್ನ ಹಿತ ಮರೆದೆಮಗೆ
ಜೀವಿತವನರ್ಪಿಸುತೆ ಸೇವೆಯೆಸಗಿ ;
ಹರುಷಚಿತ್ತದೊಳೆಮ್ಮ ಸಂತೈಸಿ ಸಾಹಸದೆ
ಪರಿಚರ್ಯೆ ಗೈದ ಸದುವಿನಯದಿಂದೆ.

೧೪೮

“ ಪತಿಗುಚಿತಸಾಧನೆಯ ಪಥವಿಡಿದು ತಪವೆಸಗಿ
ಪರಿಪೂತೆ ತಂಗಿ ! ನೀಂ ಪುಣ್ಯಚರಿತೆ !
ನಿನ್ನ ಗೆಲುವಿದೆ ಚೆಲುವು ನಿನ್ನೊಲವನೀಡೆಂ ” ಬ
ಅಕ್ಕನಿನಿವಾತುಗಳ ನಾಲಿಸುತಲಿ.

೧೪೯

ಮೌನದಲಿ ತಲೆವಾಗಿ ನಿಂದಿದರ್ ಇನಿಯಳನು
ನಸು ನಗುತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕರೆದು ಮುದದೆ ;
ಮಾತೆಯರ ನೊಡಗೂಡಿ ಬಾನ್ದೀರ ನಡರಿಸಲು
ದಿವಯಾನ ಮೆಲುನಡೆದು ಸಾಗುತಿರಲು ;

೧೫೦

ಸಂಜೆಯೊಳು ನೆಳೆಮಿಂಚ ಕಾಮುಗಿಲನಡರಿರುವ
ಬುಧಗುರುಗಳೊಡನೆರೆದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ;
ಬೆಳಗುತಿಹ ಬಾವುಟದ ಕಾಮಗತಿಯಾನದಲಿ
ರಾಘವನು ಅನುಜರೊಡಗೂಡಿ ನಡೆಯೆ ;

೧೫೧

ರಾಮಾಜ್ಞೆಯಿಂದೆಲ್ಲ ಕವಿವರರು ಸಿಂಗರದೆ
ಮುಂದೆ ಮದ್ದಾನೆಗಳನೇರಿ ಮುದದೆ ;
ಮದಧಾರೆ ಮಳೆಯಂತೆ ಸುರಿಯುತಿರೆ ಗಿರಿಶಿಖರ
ವೇರಿದೊಲು ಮುದದಿಂದೆ ನಡೆದರವರು.

೧೫೨

ರಕ್ಕಸರ ಮಾಯೆಯಿಂ ರಚಿಸಿದಾ ರಥಗಳನು
ಮೀರಿಸುವ ವರರಥಗಳೇರಿ ಮೆರೆವ ;
ಪ್ರಭುಭಕ್ತಿಯಿಂ ದನುಜಮುಖ್ಯರೊಡಗೂಡಿರುವ
ಲಂಕಾಧಿಪತಿಯೆಂದು ಶೋಭಿಸಿದನು.

೧೫೩

ಪುರಜನಗಳೊಡಗೂಡಿ ಮೆಲುನಡೆವ ಪುಷ್ಪಕದೆ
ರಾಘವನು ಹರಿದಾರಿ ನಡೆದು ಮುಂದೆ ;
ಶತ್ರುಘ್ನ ರಚಿಸಿದ್ ಸಾಕೇತದುದ್ಯಾನ
ಪಟಭವನ ಸ್ವಾಗತವ ಮನ್ನಿಸಿದನು.

ರಾಮರಾಜ್ಯ

೧೫೪

ಗುರುಜನರ ಸಂತೋಷಬಾಷ್ಪದಿಂ ರಾಘವನಿ
 ಗಭಿಷೇಕದುತ್ಸವವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ;
 ಮಿಸುನಿಕೊಡಗಳ ತರಿಸಿ ಪುಣ್ಯಜಲದಭಿಷೇಕ
 ಮುಗಿಸಿದರು ಮಂತ್ರಿವರಮುಖ್ಯರಂದು.

೧೫೫

ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಮುದದೆ ಭತ್ತದರಳನು ಬೀರೆ
 ಸುರನಿಕರ ಪೂಮಳೆಯ ಗರೆಯುತ್ತಿರಲು ;
 ಹರುಷದಿಂ ಹಸುಳೆಯರ ಜಯಘೋಷವೇಳುತ್ತಿರೆ
 ಸುರದುಂದುಭಿಯು ನಭದೆ ಮೊಳಗಿತಂದು.

*

*

*

*

ಸಾಕೇತಕಾಗಮಿಸಿ ಸೋದರರನೊಡಗೂಡಿ
 ಸೀತಾವಿನೋದ ರಘುರಾಮನೊಲಿದು ;
 ಸತ್ಯಧರ್ಮವ ಪಿಡಿದು ಸಲಹಿದನು ಸಕಲರನು
 ಸಿರಿರಾಮರಾಜ್ಯವರಿದೆನಲು ಜಗದಿ.

ನಲ್

ಶಬ್ದಕೋಶ

ಪದ್ಯ ಪದ

ಅರ್ಥ

೧ ಕವಿಸೇನೆ

ಕವಿ = ಪಂಡಿತ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತ

ಕವಿಸೇನೆ = ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸೈನ್ಯ

೨ ಬಾನ್ದೇರು

(ಬಾನ್+ತೇರು) ವಿಮಾನ

ಮುಗಿಲಮಾರ್ಗ

ಮೇಘಸಂಚಾರ ಮಾರ್ಗ

ಮುನ್ನೀರು

ಸಮುಕ್ತ

ಸುಟ್ಟಸು

ಬೆರಳು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸು

೩ ಛಾಯೆಪಥ

ಛಾಯಾಪಥ (ತತ್ತ್ವ) ರಾತ್ರೆಯ ಹೊತ್ತು ತಾರೆ

ಗಳ ನಡುವೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಬೆಳಕಿನ

ಸಾಲು

ನೊರೆಯುಂಡೆ

ಉಂಡುಂಡೆಯಾಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೇಲುವ ನೊರೆ

೪ ನೀರಬಸಿರಾಂಪುದು

ಬಸಿರೊಳಾಂಪುದು (ಕ್ರಿ. ಸ.) ಮೇಘವು ರವಿ

ಕಿರಣಗಳಿಂದ ನೀರು ಹೀರಿ ಗರ್ಭ ಧರಿಸುವುದು

೫ ಹರಿವರಿಸಿದಿಳೆವಧು

ಹರಿ+ವರಿಸಿದ+ಇಳೆಯೆಂಬ ವಧು (ಭೂದೇವಿ)

ಮದುವೆಯ ಪರದೆ

ವರಾಹಮೂರ್ತಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಸಾತಲದಿಂದ

ತರುವಾಗ ಭೂಮಿಗೂ ವಿಷ್ಣುವಿಗೂ ನಡುವೆ

ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ತೆರೆ (ಕಾಂಡಪಟ) ಯಂ

ತಿತ್ತು.

೬ ತಿಮಿ

ತಿಮಿಂಗಿಲ ; ಇದು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು

ಬಾಯಿಗಳೆದು ತಲೆಯಮೇಲಿನ ರಂಧ್ರದಿಂದ

ಬುಗ್ಗೆಯಂತೆ ಚಿಮ್ಮುತ್ತದೆ.

೭ ಜಲಮಥನ

ಸಮುದ್ರಮಥನ

೮ ಕಾರ್ಬೊನ್ನು

ಕಬ್ಬಿಣ

೧೦ ಮುಖಮಂಡನ

ಮುಖಾಃ ಮಾಡುವ ಅಲಂಕಾರ

೩೪

ಶಬ್ದ ಕೋಶ

ಪದ್ಯ ಪದ

ಅರ್ಥ

೧೨ ಸುರಸರಣಿ

ದೇವಮಾರ್ಗ, ಬಹಳ ಮೇಲಿನ ಆಕಾಶ ಪ್ರದೇಶ

ಖಗಪಥ

ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹಾರುವ ಗಗನಪ್ರದೇಶ

೧೩ ಮಿಂಚಿನೆಳೆ ಬಳೆ

ಮಿಂಚಿನ ಎಳೆಗಳೆಂಬ ಬಳೆಗಳು

೧೪ ಏಕಾವಳೀ

ಒಂದೆಳೆಯ ಹಾರ

೩೧ ಅಜ ಕಮಂಡಲ

ಬ್ರಹ್ಮನ ಕಮಂಡಲ

೩೪ ಬಾನ್ದರೆ

ಬಾನ್ದಿನ + ತೆರೆ = ಮೋಡ

೩೯ ರುಮೆ

ಸುಗ್ರೀವನ ಕಿರಿ ಹೆಂಡತಿ

೪೫ ಗಂಗಾಪಾಣಿ

ಆಪ್ತಾಯಮಾನವಾದ ಎಳೆನೀರು

೫೦ ನರೆದಲೆಗ

ರಾಗಿಯ ಹಿಂದಿನ ಹೆಸರು

ಶ್ರೀರಾಮನು ಸುಗ್ರೀವಾದಿಗಳೊಡನೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನರೆದಲೆಗ ಮತ್ತು ನೆಲ್ಲು ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿವಾದ ನಡೆದು ರಾಮನಲ್ಲಿಗೆ ತೀರ್ಪಿಗೆ ಹೋದವು. ರಾಮನು ಎರಡನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನರೆದಲೆಗವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಹೆಸರಿಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದ 'ರಾಘವ ಧಾನ್ಯ, ರಾಮಧಾನ್ಯ, ರಾಗಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳು ರೂಢಿಗೆ ಬಂದವು.
(ರಾಮಧಾನ್ಯ ಚರಿತೆ - ಕನಕದಾಸ)

೫೭ ಸಾಕೇತ

ಅಯೋಧ್ಯಾನಗರ

೫೮ ವಂಜುಲ

ನೀರುಹಬ್ಬಿ ಗಿಡ

೫೯ ಮೊಲೆಗೊಂಚಲು

ಮೊಲೆಯಂತಿರುವ ಗೊಂಚಲು (ಉ. ಪೂ. ಕ.)

ಅಸುಗೆಲತೆ

ಅಶೋಕಲತೆ

೬೦ ಕೋಕ

ಚಕ್ರವಾಕಪಕ್ಷಿ

೬೬ ನೀಪಸುಮ

ಈಚಲ ಹೂವು

೭೭ ಕವಡುನುಡಿ

"ಹಾ ! ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ !!" ಎಂಬ ಕಪಟೋಕ್ತಿ

೮೮ ಜನದಾಣ

ಜನಸ್ಥಾನ

ಪದ್ಯ ಪದ	ಅರ್ಥ
೯೦ ಬೆಸಲಾಗು	ಬಸುರಿಯಾಗು
೯೩ ಪಳೆವಾತು	ವೇದ ಋಕ್ಕು
೯೫ ಕಾದಲೆ	ಪ್ರೇಯಸಿ
೧೦೫ ಖರಕಿರಣ	ಸೂರ್ಯ
೧೦೬ ನಾಣಿಲಿ	ನಾಣ್ + ಇಲ್ಲದವ = ನಿರ್ಲಿಜ್ಜ, ನಾಚಿಕೆ ಯಿಲ್ಲದವ
೧೨೨ ಎಕ್ಕಸರ	ಏಕಾವಳಿ, ಒಂದೆಳೆ ಹಾರ
೧೨೫ ಯೂಪ ಅವಭೃಥಸ್ನಾನ	ಯಜ್ಞ ಸ್ತಂಭ ಯಜ್ಞದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಾಂಗ ವಾದ ಸ್ನಾನ
೧೩೮ ಸದ್ವ್ರತ	ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ
೧೩೯ ಇಂದ್ರಜಿತ್ ಶರಹತಿಯ ವ್ರಣ ಕಠಿಣ ವಕ್ಷ	ಇಂದ್ರಜಿತ್ತು ವಿನ ಬಾಣಾಘಾತದಿಂದಾದ ಗಾಯ ಗಳಿಂದ ಕಾಯಿಗಟ್ಟಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಎದೆ
೧೪೦ ಪರ್ಬಿದ	ಹಬ್ಬಿರುವ
೧೫೦ ಕಾನುಗತಿಯಾನ	ಇಚ್ಛೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಹೋಗುವ ವಿಮಾನ

ಇದೇ ಲೇಖಕರ ಇತರ ಕೃತಿಗಳು

ಶಿವನ ಸೋಲು (ಗೀತ ನಾಟಕ)

ಜೀವಜ್ಯೋತಿ

ಅಭಿನವ ಕಾಳಿದಾಸ ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿ (ಜೀವನ-ಕೃತಿವಿಮರ್ಶೆ)

ವೈದಿಕ ವಾಙ್ಮಯ ಚರಿತ್ರೆ

ಅರ್ಜುನ ವಿಜಯ

ಸಂಪಾದಿತ

ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ವಿಜ್ಞಾನ

ರೇಣುಕ ವಿಜಯ (ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿ ಕೃತ)

ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿವಂಚಕ

೧. ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಗಣಸ್ತವ

೨. ಶಿವಭಕ್ತಿ ಸುಧಾತರಂಗಿಣೀ

೩. ಅರ್ಯಾಶತಕ

೪. ಅಂಬಾ ಷೋಡಶಮಂಜರೀ

೫. ಶಿವಾಷ್ಟಕ

ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕಟನೆ

ವೃಷಭವ್ರೂಜಿಯ ಇತಿಹಾಸ

A 48 P

RR

అమరావతి

మక్కలమ్మ

79 47

15-338 11/81

21.60 57 D 223

OUR-11-21-1-56-10,000.

۱۔ کہ جس میں اعلیٰ و جلیب تھا وہ جس نے غافل ہو کر
 اپنے شہر کو چھوڑ دیا اور وہاں سے گریختہ ہو کر
 ۲۔ ایک نادر و عجیب و غریب شہر ہے وہ دنیا میں جہاں کسی
 اور اگر کہیں اور ہو تو وہ نہ ہو سکتا ہے اور نہ ہی
 ۳۔ ایک عجیب و غریب شہر ہے وہ دنیا میں جہاں کسی
 اور اگر کہیں اور ہو تو وہ نہ ہو سکتا ہے اور نہ ہی
 ۴۔ ایک عجیب و غریب شہر ہے وہ دنیا میں جہاں کسی
 اور اگر کہیں اور ہو تو وہ نہ ہو سکتا ہے اور نہ ہی